

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z daljnom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20.—, za inostranstvo K 40.—, dostavlja na dom K 22.—, prejemnik v upravi K 20.—, inšerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*, MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 278. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštevnica št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, nedelja 11. decembra 1921.

Številka: 279.

Mesto in dežela.

I.

Naše narodno življenje postaja vedno bolj razjedeno. Zadnja leta so silno pospešila to razkrajanje. Jugoslovenci niso narod, ki bi v svojem nacionalnem, kulturnem, socialnem in gospodarskem razvoju dosegel tisto črto, ki lahka velja kot povprečna linija na tla-komeru splošnega človeškega razvoja. Mi smo v marsikaterem oziru daleč za drugimi narodi. V nekaterih panogah še tičimo v primitivizmu, dočim v drugih že beležimo precej visoko stopnjo. Smo agrarna država v modernem smislu: fevdalizem je razdrobljen zemlja je prišla v posest malega kmeta, kateri ima večino v državi.

Med industrijsko in agrarno državo obstoja velika razlika, zlasti še tedaj, če se poljedelstvo ne industrializira, kakor se n. pr. industrializira že v Ameriki. Poljedelstvo predstavlja po svojem historičnem značaju prehod iz nomadske kulture v višjo razvojno stopnjo. Še danes je poljedelska kultura v primeri z industrijo zavetišče mirne razvoja in velikanskega, dasi primitivnega dela. V Angliji se je izvršil preobrat iz fevdalizma v trgovsko-industrijski liberalizem v prvi polovici prejšnjega stoletja. Danes je Anglija tipična industrijska država z velikimi in gosto nasejanimi mesti. Neznaten odstotek kmetov ne vpliva na razvoj angleškega javnega življenja. Ravno-tako so se kmetje na sosednem otoku — Irski — osamosvojili in postali samostojen del Velike Britanije. To je zanj za anglijskega fevdalizma, ki si hoče ohraniti obstoj s tem da se izpreminja v deželo malih kmetov. Anglija nam priča, kako diktatorsko postopa industr. razv. hočeš — nočeš, so se morale angleške vasi umakniti pred varnimi in mesti; deželani so se bodisi izselili, bodisi proletarizirali. Podobno se razvija Nemčija, dasiravno je tam proces radi neugodnejšega svetovnega položaja, večje razsežnosti in nedostajanja kolonij počasnejši ter po zaslugi militarističnih stremeljenj, ki jih je dosegel nemški narod, posunjen na dolge ovinke in številna motenja (n. pr. vojna). V Franciji in Italiji prevladuje tip buržoazije, katero je latinska rasa prenesla v zapadni in severni del Evrope, koder so se razprostirale germanske in slovanske vasi. Rusija je zgradila svoja mesta šele v zadnjem stoletju. Moskva ima še dandanes znamenja, da se je razvila iz velikanske, lepe vasi. Ostala ruska mesta imajo vaški značaj, če jih primerjamo z romansko-germanskim tipom mest. Fevdalizem je tu v polnem cvetu: buržuj je fevdalec ali pa uradnik. Petrograd je ustvaril birokratični talent Petra Velikega in njegovih še bolj birokratičnih ter hkratu nezmožnih naslednikov: zategadelj je čisto uradniško mesto. V Moskvi živi edini izrazitejši tip ruske buržoazije: to so takozvani »kupi«. Ta primitivizem t. j. pomanjkanje prave buržoazije in prave socialne diferenciacije, kakor obstoja v zapadnih industrijsko-kapita-

Davidovičeva akcija za sestavo vlade.

Vspehi Davidovičeve akcije. — Radikali pred odločitvijo.

TIP Beograd, 10. dec. Ljuba Davidović je včeraj ves dan dan nadaljeval pogajanja za sestavo vlade. Pogajal se je z muslimani, samostojnimi kmeti, zemljoradniki, klerikalci in radikali. Muslimani in samostojni so definitivno sklenili, da vstopijo v njegovo vlado; zemljoradniki so odgovorili, da sicer ne vstopijo v vlado, da jo pa bodo podpirali; klerikalci zahtevajo revizijo ustave ter vsled tega ne prihajajo v poštev; socialni demokrati so pripravljeni do gotove mere podpirati Davidovičovo vlado, radikali pa zahtevajo še vedno notranje ministrstvo, na kar pa demokrati ne pri-

stajajo. Kljub temu pa ni izključeno, da ne bodo radikali kapitulirali, ker so po Pašičevem obisku pri kralju prišli v skrajno zadrego. Če se radikali podajo, kar se bo odločilo najbrže danes, potem bo Davidovičeva lista sestavljena že do jutri ter jutri predložena kralju v podpis, če pa bodo radikali vztrajali na svojem stališču, potem se bo kriza zavlekla preko radikalnega kongresa, ki bo komaj prinesel razrešenje. V tem slučaju bo Davidović najbrže vrnil mandat. Po zadržkih v političnih krogih pa v tem slučaju ne bo prišel v poštev Protić, ampak najbrže zopet Pašić.

Znižanje dvanajstin za januar.

LDU Beograd, 9. dec. Danes dopoldne je imel sejo finančni odbor. Na seji se je sklepalo o zmanjšanju dvanajstin za mesec januar 1922. Glavna govornika sta bila Ante Radojević in Vojislav Lazić. Po razpravi je odbor sklenil, da se zmanjšajo postavke: 1. vojnega ministrstva za 37 milijonov di-

narjev; 2. notranjega ministrstva za 1.5 mil. din.; 3. ministrstva za narodno zdravje, za agrarno reformo in socialno politiko za 9.7 mil. din.; 4. ministrstva za kmetijstvo, šume in rude, trgovino in industrijo za 2.84 mil. din. in 5. ministrstva za javna dela in za promet za 6.35 mil. din.

Pred plebiscitom na Burškem.

LDU Dunaj, 9. decembra. Kakor doznava „Politischer Korrespondent“, so se ententne čete, ki so bile določene za šopronsko glasovalno ozemlje, peljale skozi Wolkenbrodersdorf proti Sopronju, in sicer naprej vlak s francoskimi četami, nato vlak s italijani in končno zopet vlak s francoskimi četami. Transport stoji pod poveljstvom italijanskega polkovnika.

LDU Budimpešta, 9. decembra. MKU poroča iz Sopronja: Medzavezniška generalna komisija je določila ljudsko glasovanje za mesto Sopronj na 14. t. m., za okolico pa na 16. t. m. K temu poroča dunajski korespondenčni urad z merodajne strani, da je danes res dospelo na Dunaj poročilo o takem sklepu medzavezniške generalne komisije v Sopronju. Medzavezniški vojaški kontin-

genti so 8. decembra dospeli v Sopronj, toda ne da bi se bile poprej umaknile madžarske čete iz mesta. Avstrijska vlada mora sedaj izjaviti, da smatra ta glasovalni termin kot nasprotujoč sklepom poslaniške konference, po katerih je zanjčena pravičnost in nepristranost glasovanja. Po sklepih poslaniške konference ima dejstvo, da so bile odposlane čete, namen, zajamčiti nepristranost glasovanja že med pripravami za glasovanje. Sklep medzavezniške generalne komisije torej očitno nasprotuje besedilu sklepov poslaniške konference kakor tudi tolmačenju teh sklepov, radi česar je avstrijska vlada prosila brzojavnim putem poslaniško konferenco v Parizu za to, da pravilno uredi termin glasovanja, ki bi preprečil vplivanje na glasovalce.

Naš narod v romunskem Banatu.

LDU Beograd, 9. dec. Kakor znano, se vrše razmejitvena dela na romunski meji. Zanimivo je omeniti, koliko je našega prebivalstva v Banatu, ki se nahaja pod romunsko oblastjo. Našega naroda je v romunskem Banatu okoli 65 tisoč duš, od katerih živi med Pardonjo in Marošem do Temišvara okoli 20.000, v Crngori 5000, v Krajsovi 8000, v Klišu pa nad 14.000 duš.

Nemška odškodnina za Beograd.

LDU Beograd, 9. dec. Jutri odide v Berlin komisija beogradske občine, obstoječa iz podpredsednika občine, Pere Vujevića, občinskega odbornika Sišana, dveh inženirjev ter šefa bakteriološkega zavoda in kemijskega laboratorija. Komisija ima prevzeti od Nemčije material na račun beogradske občine. Ta material ima v prvi vrsti služiti za organizacijo bakteriološkega zavoda in kemijskega laboratorija.

Med vojno odnešene stvari.

LDU Beograd, 9. decembra. Naša komisija v Wiesbadnu, ki ima nalog izslediti stvari, odnešene iz Srbije v času okupacije, je poslala v našo državo 10 lokomotiv in 60 vagonov, ki jih je izsledila.

Zakon o srednjih šolah.

LDU Beograd, 9. decembra. Komisija za izdelavo zakona o srednjih

šolah je končala svoje delo. Zakonski načrt o srednjih šolah je poslan udruženju profesorjev, da predlaga izpremembe.

Pobijanje epidemskih bolezni.

LDU Beograd, 9. decembra. Ministrstvo za narodno zdravje je te dni poslalo vsem pokrajinskim odsekom potrebni material in navodila za pobijanje epidemskih bolezni.

Volkovi v Bosni.

LDU Beograd, 9. dec. Kakor poročajo iz Sarajeva, so opazili ob železniški progi v neposredni bližini mesta volkove.

Odmevi dunajskih izgrediv.

LDU Dunaj, 10. dec. V nadaljevanju včerajšnje obravnave proti plenilcem z dne 1. dec. so bili 3 obtoženci obsojeni na 1 leto težke ječe, trije pa pa so bili oproščeni.

Iz Madžarske.

LDU Budimpešta, 9. dec. Odsek za zunanje posle je na svoji danesnji seji sprejel zakonski načrt glede inartikulacije mirovne pogodbe z Zedinjenimi državami. Zunanji minister grof Bani je nato naznanil, da je ravnokar dobil sporočilo od češkoslovaškega upravnika, da so princ Windischgrätz in ostali madžarski državljani bili izpuščeni na svobodo.

lističnih državah, se je strašno maščeval nad začetniki socialne revolucije, ki so si izbrali za svoje torišče državo, kjer je nasprotje med mestom in deželo najnižje ali pa čisto umetno.

Tako vidimo v Evropi od zapada na vzhod prodirajoči val industrializacije dela in pomeščenja vasi. S to zunanjjo strukturo narodov se polagoma, dasi počasneje izpreminja tudi notranja. Socialna revolucija, če ne bo pravočasno kanalizirana v evolucijo, se bo morala neizprosno vrniti iz vzhoda na zahod ter prekvitati in predelati sedanji značaj industrije in buržoazije. Pri tem bi bili prizadeti v prvi vrsti romanski in germanski narodi. Romanski narodi so že vtisnili svetu pečat svoje rase. Dali so mu svojo fino, s čustvi, erotiko in poezijo navdahnjeno civilizacijo. Se preje so mu — iz svojega izhodišča, starega Rima — položili solidni temelj prava, novo pojmovane države ter osnove trgovine. Te zaklade, ležeče na prastarih vrednotah, ki jih je dala davna orientalska kultura, so pozneje pomnožili in razširili Germani, pomešani s Slovani in Latinci. Slovani so po veliki večini ohranili poljedelski značaj. Polagoma sprejemajo vase elemente romanske buržoazije in germanske industrijske civilizacije, vstvarjajoč si pod vplivom orijenta novo civilizacijo. Pomislimo samo, kako je vplivala tartarska bojna politika na vzhodne Slo-vane in turški fevdalno-vojaški sistem na južne Slo-vane. Za nas Slo-vane, zlasti še za vzhodne in južne, je vелеvažen problem razmerja med mestom in vasio (deželo). Sedaj, ko ustanavljamo lastne politične organizacije, lastne države, moramo posegati k temelju socialnega življenja. Radi tega pa ta problem ni samo socijološki problem, marveč je obenem veliko vprašanje naše bodočnosti. Vprašanje, kako bomo sprejeli val buržoazije in industrializacije, ki že buta ob naše obale. Vprašanje, kakšen značaj bomo dali civilizaciji, katero bomo morda enkrat še vtisnili vzhodnemu svetu kot dediči zapadne kulture: ali značaj, ki se nam ponuja od vzhoda ali pa lastno kombinacijo, lastno sintezo, sestavljeno iz tujih in lastnih elementov? To vprašanje je aktualno že sedaj, kajti naša doba je doba velikega iskanja in velikega prenavljanja. Za nas pomeni ta doba polaganje novih temeljev nacionalnemu razvoju. Razmerje med mestom in vasio v označenem smislu, ni samo vprašanje naše kulture, ampak tudi že pereče gospodarsko in politično vprašanje. I—us.

Mednarodna politična fronta.

V Splitu je predaval znani publicist g. dr. Lujo Vojnović o jugoslov. nacionalizmu. V svojem krasnem predavanju se je dotaknil našega zunanjega položaja. Premalo se zanimamo za zunanjo politiko. Odtod naši veliki neuspehi. Glavni nedostatek je v tem, da nismo vedeli pravočasno eksploatirati uspehov srbske vojske in neštevilnih žrtev vsega našega naroda. Drugi narodi, ki niso dali niti stoti del napora, ki ga je dal naš narod, so to eksploatirali

neprimerno bolje. Temeljna napaka, ki jo kažemo v zunanji politiki, je pomanjkanje samostojnosti, enotne volje, realnega presojanja svetovne politike. Hkratu nas izjeda domače partizanstvo. Slabotni in neodločni ne vzbujamo nikjer respekta. Treba je, da revidiramo do temeljev naše delo na zunanje-političnem polju in si ustvarimo močno fronto na zunanji.

V pariškem »Tempsu« piše francoski novinar Gentizon o mednarodni važnosti naše države: Evropa ne sme pozabiti, da je močna Jugoslavija potrebna ne samo za mir na Balkanu, ampak tudi da zapre pot na Vardar in Carigrad. Jugoslavija bo igrala važno vlogo v latinsko-slovanskem zavezništvu proti germanski nevarnosti. Služila bo kot most med Parizom in Moskvo. Zaradi tega pa mora Francija delati na to, da se ublaži napetost med Jugoslavijo in Italijo.

Bivši poslanik v Londonu g. Jovan M. Jovanović je v svojem intervjuu z dopisnikom »Sl. Tribune« povdaril, da ima naša država med novimi državami najpogostejši položaj. Njenih teženj ne podpira ne diplomacija bivših zveznikov, niti njihov tisk. V vprašanju albanskih meja, smo bitko izgubili. Ne samo, da smo izgubili samo dobro mejo, ampak tudi dobre odnose z Albanijo. Italijani še vedno niso izpraznili III. cone v Dalmaciji, kjer združujejo vprašanje evakuacije z gospodarsko-prometnimi vprašanji, kar je pa v protislovju z rapalsko pogodbo. Povod za to smo dali sami, ker nismo zahtevali, da naj Italija najprej striktno izvrši mirovno pogodbo, marveč smo se takoj pogajali glede posameznih vprašanj, t. j. za koncesije pri Rijeki, Barošu in Sušaku. Karlova avantura je bila rešena nepovoljno. Madžari so še vedno v stanu poklicati izgnanega kralja na prestol, dačim smo mi potrošili radi te avanture okrog 200.000.000 din. Mala antanta ni dosegla vseh uspehov, ker ni bila enotno orijentirana. Naš mednarodni položaj se lahko izboljša. Treba pa je, da vlada redno, pametno in iskreno obvešča javnost o vsakem zunanje-političnem vprašanju in da se tudi v Narodni skupščini pogostejše govori o zunanji politiki. Evropska javnost in diplomati naj bodo informirani o naši državi tako, kakor je treba; našim prijateljem v Londonu in Parizu še vedno ni znano, kaj hočemo in kam gremo. Naša diplomacija se mora reorganizirati na moderni podlagi; pogodbe in dane besede naj se spoštujejo, v državi naj velja samo zakon; uraditi je treba promet, podpirati produkcijo, dopustiti prosti izvoz, pospeševati varčevanje, pa se bo popravil današnji neugodni položaj.

Nasprotje med Jugoslavijo in Italijo se vedno bolj prenaša na slovanske države. Italijanski nastop na Kon-

ferenci v Washingtonu je znamenje, da Italija goji proti nam ne samo veliko sovraštvo in nezaupanje, ampak tudi strah. Italija je izjavila, da bo zahtevala glede razorožitve njene flote sprejela samo v slučaju, če se ji poveri razoroženje Srednje Evrope. S tem je mislila na glavni vojaški faktor v Srednji Evropi: jugoslovansko in češkoslovansko armado. Nedavno je zahtevala, da ji mora Češkoslovaška povrniti vse stroške za vzdrževanje češkoslovaških legijonarjev. Ki so se tolkli, kajpa tudi za — Italijo. Češkoslovaška se je zamerila kvirinalskim mogotcem, ker v zunanji politiki udarja na samostojno plat. Italija je s tem predlogom znova dokazala, da je od Avstro-Ogrske podedovala njeno balkansko politiko. Na Dunaju so se trudili, da bi Srbijo izolirali in obdali z neprijateljskim zidom. Ne samo da so skušali onemogočiti gospodarski razvoj Srbije, ampak so vplivali tudi na njeno vojaško moč. Avstro-ogrsko-balkanska politika je doživela polom na celi črti, ker je bila skrajno krivična in nasilna. Aerenthalsko politično taktiko so zvesto kopirali razni Nittiji, Sforze, Torette. V Jugoslaviji vidijo državico, ki sme živeti po obilni milosti Italije. Njihova politika je politika izolacije in izsiljevanja. Kakor je avstro-ogrsko politika polomila ob Savi in Drini ter prisilila ves Balkan k ostremu odporu, tako bo polomila tudi na grebeni Julijskih Alp. Kakor je Italija trmoglavno onemogočila pošten sporazum z Jugoslavijo, tako si bo odbila Češkoslovaško, morda tudi Poljsko. Kakor je v svojem slepem rivalstvu ojačila germansko politično fronto, tako je nehote uvrstila slovansko defenzivno linijo. In vendar ni dvoma, da bo germansko poplavo na zapad in na jug Evrope zajel samo čvrst odpor Slovanov. Slovanska politična in kulturna renesanca je pred durmi, zato je Italijo strah!

Nemčija se nahaja v težki gospodarski situaciji. Glasovi o veliki katastrofi v Nemčiji so vedno pogostejši. Vladni krogi iščejo izhod iz te nevarne situacije. Mentorja socialistične nemške republike sta postala dva reprezentanta velekapitala: Stinnes in Rathenau. Tako kapitalisti zbljujejo nemški narod z angleškim kapitalom. Anglija naj postane gospodarski zaveznik Nemčije. Načrt, ki so ga izdelali Nemci, je velikopotezna eksploatacija, ki naj odpre nove vire dohodkov in sanira splošno gospodarsko stanje. Nemčija hoče namreč izplačevati preostalo vojno odškodnino z dobičkom, katerega bi dosegla pri takozvani rekonstrukciji ruskega gospodarstva. Nemčija bi namreč obnovila, oni del ruske industrije, ki se peča z izdelovanjem surovin in živil, vse druge vrste industrije pa bi bile prepovedane. Preskrbo ruskega trga s tekstilnimi, kovinskimi in dr. izdelki bi prevzela Nemčija, kateri naj volesile zagotovo monopol. Na ta način bi si

nemška gospodarska moč znatno opomogla in bi Nemčija lahko plačevala vojno odškodnino. Povrh tega bi partije cipirale volesile še na dobičku nameravane eksploatacije. Nemčija se je s tem načrtom obrnila na Anglijo. Pred enim letom bi to bila drznost, danes ni niti senzacija. Angleška politika se znatno nagiblje v smer proč od Francije. Zaradi tega upa Nemčija, da bi se dala Anglija pridobiti za te načrte, a preko nje tudi Amerika. Francija bi se morala odločiti po dilemi: ali — ali. Angleška politika stoji na resnem razpotju: Nemčija krepko vstaja iz vojnih razvalin, njena industrija že prodira na angleški trg in tekmuje znova z Anglijo v Orientu. Anglija bi bila zainteresirana na odtekanju nemške produkcije v Rusijo. Na drugi strani se ne vjema z angleškimi interesi razvoj močne Rusije. Kam se bo obrnila angleška politika? To bo pokazala bodočnost.

Ni nobenega dvoma, da stojimo pred politično pregrupacijo vseh svetovnih držav. O tem nam priča washingtonska konferenca in vsi novejši politični dogodki v Evropi. Še enkrat poskušajmo zapadni svet s svojo nekoč tako silno, a danes že tresočo roko zasukati krmilo vzhodnih držav in jih potisniti v strujo lastnih interesov. Še enkrat se restavri- ra in izpreminja politični stil Evrope. Tri velike skupine si stoje nasproti, tri rase: slovanska, romanska in germanska. Med temi 3 rivali se je vršila v minuli svetovni vojni ostra borba za nadvlado. Danes je Rusija oslabiljena, zrevolucionirana po socialnih bombah. V to veliko slovansko državno prodirajo od vzhoda in od zapada močnejši eksploatacijski. Ali jim ni slovanska rasa plačala že dovolj krvnega davka v davni prošlosti in v današnjih dnevi? Lloyd George je dejal o Božiču 1. 1919. da brez Rusije ni miru v Evropi. Gotovo je, da se brez Rusije — svobodno odločujoče, enakopravne Rusije — ne more držati nobena grupacija evropskih držav. Slovani se bomo morali morda že v bližnji bodočnosti odločiti, kam hočemo: z Romani ali proti njim.

Važen dogodek zadnjih dni je rešitev angleško-irskega spora. Vprašanje je bilo zelo zavozljano in se je reševalo več desetletij s parlamentarnimi sredstvi, sabotažo, meščansko vojno in diplomacijo. Od Gladstonea dalje je bila kronična bolezen Anglije. Zadnja leta je dobilo revolucionarni značaj in prisililo angleško vladu k radikalni operaciji. Sedaj je bil, kakor izgleda, dosežen sporazum. Irski je dobila položaj samostojne države, ki vstopi prestojljivo v državno zvezo Velike Britanije. Anglija se je hočeš — nočeš uklonila volji žilavega naroda, ki se je zagrizel v njen drob, da si je pridobil pravo samoodločbe.

I—ns.

Podpirajte Jug. Matico!

vsebinske naše »policaidemokracije«. Toda njegovo delo je med tem že tako globoko zakotilo, da je zrelejši narod že uvidel sadove in tako gre Pribičevićev duh svojo zmagonosno pot naprej: ruši preperelosti minulosti, ustvarja zdravo bodočnost.

Mi Slovenci smo bili ponosni na nastop našega ministra dra. Kukoveca. — Nekdo ga je nazaval moža dobrosrčja. O brazu in sdaj ga skušajo s tem »smesiti«. Kdor pa ga je slišal govoriti, la ve, da on tudi po vsej pravici zasluži ta žalibog tako redek pridevek, mož iz javnega dela. In gotovo si je ravno zato izbral toli potrebno in hvaležno delo na neizoranem polju socialne politike, ki jo je v Beogradu še le on napotil v smer smotrenega in plodonosnega dela. Srbija kot izključno agrarna dežela pred vojno ni potrebovala socialnega dela in tako velik del srbskih politikov še danes ne uvideva njega potrebe. Od tod tudi tisti boj za odpravo socialnega ministristva. In tako je bil tudi dr. Kukovec govor bolj propagandni, kot referat, žel pa je popolno razumevanje. Videli sem, da je opravil ravno radi tega ogromno delo v Beogradu: tudi on je moral orati trdo ledino. Gledal sem tisoče in tisoče delavcev, ki so mrgoleli krog nebrojnih stavb po beograjskih ulicah, tisoče invalidov, vojnihi sirot in

Ravnatelj Andrej Zmavc:

Razmišljanje o vinski trgatvi 1921

na državni vinarski in sadjarski šoli (v Mariboru).

(Nadaljevanje)*

Skrbeti je treba za to, da je dragocena vinogradna zemlja kar najbolje mogoče izkoriščana do zadnjega kosa. Če v mladih nasadih izostajajo in propadajo posamezne trte, ker smo imeli slabe sadike ali smo napravili druge napake pri sajenju. Praznih prostov v vinogradu pa ne smemo trpeti. V prvih letih je posajanje uspešno, v starih nasadih pa ni več priporočljivo: mlade trte med starimi namreč le težko uspevajo ali sploh ne pridejo naprej. Pri starem vinogradništvu, ko še nismo poznali trtne uši, smo si pomagali v glavnem z grobanjem. Z novo tršno kulturo je seveda drugače, vendar priporočam, da nadomeščamo propadle, stare trte v starejših nasadih z grobanjem, s čimer podaljšamo življenje in povoljno rodovitnost starih vinogradov na najcenejši in najsigurnejši način. Prvoletne take grobanice so nam dale že letos nekaj grozdja (napravili smo jih stotine), da se je delo izplačalo deloma v prvem letu. Nelepe »luknje« v vinogradu so izginile, vinograd je zopet lep izenačen. In rodile bodo — s starimi vred — celo vrsto let, predno jih trtna uš uniči, ali pa bodo celo preživlele druge trte starega nasada.

Nebeden pameten vinogradnik ne dvomi, da je temeljita obdelava vinograda potrebna in koristna. Z njo ne zatiramo samo škodljivega plevela, ampak zemljo s rahljanjem znatno izboljšujemo, kar je vsled lažjega dobrodelnega vpliva atmosferičij vredno toliko, kot dobro gnojenje. Letos, ko smo imeli izredno sušo, je pa imela dobra obdelava vinogradne zemlje še to posebno vrednost, da smo z rahljanjem zgornje plasti zadržali mnogo vlage v nižjih plasteh zemlje, kar je pospeševalo rast trte in dober razvoj grozdja v kvantitativnem oziru.

Kopali smo vinograd štirikrat, deloma celo petkrat, vstevši zimsko kopanje. Plevel, ki se je bil vsled vojnihi in povojnih prilik jako razmnožil, smo večinoma zatrli; zemlja je bila ob trgatvi rahla kot suhi pepel. Trte so ostale v primeri z drugimi vinogradi bolj dolgo sveže in zelene, suša in vroče solnce jili nista prerano ožgala, kar je ugodno vplivalo na dobroto pridelka. Pozna trgatve je bila baš tudi radi tega utemeljena in uspešna. Nikoli se pa naj ne bi izpustilo jesensko ali predzimsko kopanje, po končani trgatvi: ako vinograd gnojimo, se koplje v jeseni, seveda v zvezi z gnojem.

V strmih legah temeljito obdelanega, s travo in plevelom tedaj nezaraščenega vinograda, je nevarnost izpi-

* Glej »Tabor« z dne 12. in 13. nov. 1921.

Dr. Avg. Reisman:

V Beogradu.

(Dalje.)

Med celim zborovanjem pa sem ob enem mislil na našo daljno Slovenijo, katero sem še le sedaj po tej dolgi vožnji v Beograd videl, kako je majhna napram celi ostali državi. In ravno tako majhne so naše razmere, ravno zato je tako majhno tudi obzorje naše javnosti, ki še vedno noče ven, v svet, vsaj v naš lastni svet. Naša najvišja deviza je pač sedaj ta: le ne čez domači prag. Počasi bomo postali celo sorodni onim gorjancem, ki jili še zdravnik, ne more pripraviti do tega, da bi odprli okna svežemu zraku. Kako smešno, malenkostno izgleda tam doli v Beogradu, kjer rešujejo velike stranke, in to tudi drugače ni mogoče v urejeni državi, težavne državne in gospodarske probleme, — naša strankarska razdrapanost s svojimi neštetiimi stranicami. Ali ni že čas, da poženemo politične trte v penzijo, da se uveljavi samo zdravo, zmogljivo in pošteno delo! Ponovno in ponovno sva prišla z Ignotusom na ta pogovor. Upajmo, da se vsaj v tej mrzli zimi ohladijo vročkrvneži in tako polagoma najdemo pot do trezne konsolidacije.

Treba pa je, da pridejo končno tudi mase ljudstva do najprimitivnejše politične uvidevnosti. Potem še le bomo vstopili v zdravo politično in državno življenje. Vsa os naše notranje politične borbe se suče pravzaprav krog Svetozara Pribičevića. Mnogi trdijo, da je ravno to znak naše osebne politike, politične breznačajnosti. Deloma je v tem mnogo resnice. In zopet: drugače skoraj biti ne more. S skrajno napetostjo sem vsled tega pričakoval na kongresu nastop Svetozara Pribičevića. Bil sem notranje umirjen, ko je končal svoj govor in je zaorilo po dvorani navdušenih klicov od vseh, intelligence in seljakov. Vsi mu zaupajo, vsi ga tudi ljubijo in stoji za njim, ker stojijo za njegovimi načeli. Stal je med nami v svoji krepki življenski sili, njegove oči so zrele odkrito, veselo življenja, toda ob enem ostre in prodirajoče, čutil si, da gledajo v bodočnost, in iščejo krepkih rok, da mu pomagajo dovršiti ogromno stavbo, ki si jo je naložil njegov narod, pa mu ličejo sedaj nekateri pod težo bremen kloniti.

Takšnih velikih mož pa sodobniki nikdar nečesto prenešati in ne priznati, ker so promajhni, da bi videli v daljine in tako pomagali ustvarjati za — jutri. Od tod to besno sovraštvo v delu naše javnosti proti Pribičeviću, to je vsa

ravno toliko drugih zapuščenih, razčepanih s splahnelimi obrazi, — Kako in kam naj gredo vsi ti, če državni krmilari pozabljajo, da je danes še najvišja skrb države misliti na nje na te najubožnejše, ki sami niso dovolj močni, da si izvojujejo v tem divjem metežu trdnih tal.

Takšna je torej bila naša dvodnevna politična šola v Beogradu: pred vsem misliti, študirati in hoteli pošteno delati, da lajša življenje drugim, da vstvarjaš bodočnost — zopet za druge!

Ne smem pa pozabiti beograjskega kulturnega življenja. Čas je bil žalibog prekratek, da bi si mogel tudi kulturno stanje bližje ogledati, a zaenkrat sem videl mnogo, torej dovolj. Kakor vedno, če stopim v veliko mesto, sem tudi v Beogradu takoj poiskal knjižarne, ki so najlepša slika kulturnega življenja. Čeprav so se v Beogradu doslej očividno borili za vsak trgovski prostorček, imajo vendar mnogo knjižarn, na najlepših mestih z velikimi in polnimi izložbami. Nebroj novih knjig in celo vsa revij priča, da so kulturni delavci marljivo na delu, kot bi hoteli dobiti zamujeno. Spomnil sem na nas, ki se ponašamo z vzvišeno zapadno kulturo ter smo imeli svoj čas res bogat literarni trg s prebogatom »Ljubljanskim Zvonom« in umetniško ilustriranim

ranja in odnašanja najfineje kulturne zemlje ob močnih plohah in nalihih velika; temu se pride vekom s primernimi vodovodnimi napravami. Zemlja, ki jo z rednim obdelovanjem povlečemo navzdol ali jo voda odnaša, je treba spravljati redoma zopet nazaj, od koder je prišla. Za to služi prevdarni sistem jarkov in jam-nanošenj, v katerih se zemlja zadržuje, o čemer pa tu ne morem govoriti podrobneje.

Poskusi, ki so se napravili tekom leta v šolskem vinogradu, vobče niso pokazali jasnih in pozitivnih uspehov. Znano je, da je jako težavna in draga nabava dobro konserviranega hlevske gnojila, kot najboljšega gnojila za vinsko trto. Hlevski gnoj češče ne vsebuje niti polovice rastlinskih hranilnih snovi, ki bi jih imel ob dobrem pohranjevanju, ker je izpran in izlužen vsled meščenosti ali nemarnosti gospodarja; največja izguba je pri dušiku, najdragocenejši hranilni snovi za rastline. Prav lahko je dokazati, da gredo pri nas vsako leto na ta način stotilijonske produktivne vrednosti v izgubo. Ker imamo dušika v umetnem gnojilu apnodušila inozemske provenience, dovolj na razpolago, se priporoča uporaba poleg animaličnih gnojil baš tudi v vinogradništvu, kateremu ga v preminogih slučajih najbolj primanjkuje. Ne tako v šolskem vinogradu »Kalanarija«, ki se redno obilno gnoji z dobro konserviranim hlevskim gnojem v triletnem turnusu.

Zato pa učinek poskusnega gnojenja z apnodušikom — tudi radi izredne suše — ni bil prav vidljiv. Ugotovilo se je pa vendar na posameznih poskusnih parcelah nekoliko bujnejšo vegetacijo, kar more imeti dobre posledice v naslednjih letih, dočim se na kvan-titeti in kvaliteti letos ni pridobilo nič. V nekaterih slučajih je imel mošt s parcel, na katerih se je trošil apnodušik, celo za malenkost manj sladkorja in za malenkost več kisline, za kar pa morejo biti tudi drugi vzroki, n. pr. različenost lege, v sestavi zemlje itd. Sploh je treba omeniti, da niso gnojilni poskusi pri nobeni drugi kulturni rastlini tako težavni, kot ravno pri vinski trti, kar privede prav lahko do čisto napačnih zaključkov. Vinograd, ki je v najboljšem kulturnem stanju, pa sploh ni sposoben za taka raziskovanja. Dognano je, da je dušik v vinogradništvu mnogo večje važnosti, nego se je mislilo še nedavno, zato se ga naj previdno uporablja — ako trajno — naravno v zvezi z drugimi umetnimi gnojili, da ne bo gnojenje enostransko, odnosno brezuspešno.

Koncem junija in začetkom julija smo se bali nastopa peronospor v parcelah, kojih trte so izredno bohotno rastle, da so njih vršiči viseli kar čez in čez, od vrste do vrste. Štem je bil ovrhan pristop solnčnih jarkov in zraka v medvrste in do trt. Odložili smo se —

»Slovanom«, znanstvenimi revijami itd. — danes pa šepamo vsepovsod, da tem bolj kričimo in se ponasamo nad drugimi, kot prazen klas nad skromnim, težko preobloženim tovarišem. Ogledala sva si tudi veliko prodajalno umetniških slik, ki je imela sicer krasne, a večinoma tuje stvari, domače so šele v tisku. Toda začeli so že in drugo leto bodo nudili že svoje umetnine, ki bodo širile po svetu lepoto in bogastvo srbskih duš. Tudi koncerti so v mestu še zelo redki, ker skoro nimajo dvorane, gradijo pa že in prihodnje leto se bo tudi tu pričel razmah. Tudi gledališče popravljajo in povečujejo, začasno pa se morajo zadovoljiti z neznatno kolibo. Per aspera ad astra! Težko je, bilo pa je še težje, in zato nihče ne klone, in zato vsak zida, zida, ustvarja... Niso se dali opojiti blestečih besed, slavno-stnih dni povratka v domovino, niso se vrnili omehkuženi in slepi, ampak preizkušeni v trpljenju z zavestjo, da je treba še enkrat naložiti križ in videti sok življenja tudi v tem križu!

Tako sem razglabljal, ko sem v ponedeljek zvečer stal pred beograjskim kolodvorom, gledal truš, ropotanje in vrvenje po široki odprti ulici proti mestu in se poslavljaj. En sam pogled, in vidiš, da je vsem tem tisočem življenje težko, da pa nimajo časa misliti na to, ker jim delo prehiteva misli.

(Dalje prih.)

ali samo pri parcelah s prebohi, rastojo v nižjih in bolj vlažnih legah — za predčasno, bolj površno prikrajševanje le posameznih mladik trte izjemoma za začetkom julija, dočim se je površno splošno prikrajševanje vršilo šele v drugi polovici avgusta, kakor običajno. Peronospora ni bilo, ker se je tudi pridno škropilo. Parcele z ranim površnim prikrajševanjem vršičev so zadovoljile glede množine, še bolj pa glede kvalitete pridelka, ki je pokazal nekaj več sladkorja in za spoznanje manj kisline nego od kontrolnih parcel. S tem se pa nikakor ne priporoča splošno ranega prikrajševanja vršičev, ki bi moglo imeti zle posledice, zlasti v takem vin-skem letu, kakor je bilo leto 1921.

(Dalje prihodnjik.)

Politične vesti.

* G. minister dr. Kukovec se posla-vlja. G. minister za socialno politiko dr. Kukovec se je v posebnem pismu, objavljenem v današnjem »Jutru«, poslovlil od svojega portfelja. G. minister pravi, da se vrača k organizatornemu delu stranke in k poslanskemu delovanju. Z uspešnim in širokopoteznim delovanjem g. ministra za socialno politiko se bomo še bavili v posebnem član-ku.

* Lepo zadoščenje za klerikalne na-pade. »Jutro« sporoča iz Beograda: Švi-carski generalni konzul je po naročilu svoje vlade sporočil ministru za soci-jalno politiko dr. V. Kukovecu prisrčne čestitke na uspehi sestavi in izvedbi mo-derne socialno-polit. zakonodaje, ki po-stavlja Jugoslavijo kot vredno vrstnico v družbo naprednih kulturnih narodov.

* Klerikalci ne vstopijo v vlado. De-signirani ministrski predsednik David-ovič je večeraj vprašal dr. Korošca, ali stoji klerikalni klub na temelju ustave. Dr. Korošec je izjavil, da zahtevajo kler-ikalci revizijo ustave, g. Davidovič je odgovoril, da pod temi pogoji ne more računati na vstop klerikalcev v vlado. Avtonomija... avtonomija... bin...

* Avstrijcem se maščujejo koroške goljufije. Kakor znano, so celovski ple-biscitni organizatorji pod zaščito ital-janske delegacije zakrivali celo vrsto goljufij. Tako so vpisali v glasovalne imenike več sto oseb, ki niso bile upra-vičene glasovati itd. Sedaj se jim v pol-ni meri vrača nemilo za nedrago. V So-pronju imajo Avstrijci plebiscit. Poro-čaj je za Avstrijce približno isti kakor je bil za Jugoslovane na Koroškem. — Madžari, ki imajo na prebivalstvo več vpliva, delajo popolnoma po avstrijs-kem vzorcu. Tako čitamo v nekem du-najskem poročilu nastopno: »Zvezni kancelar dr. Schober je izjavil odgo-slanstvu iz Burške, da se nahaja v So-pronju mnogo madžarskih tajnih poli-cistov in detektivov ter okrog 800 dija-kov. Številni madžarski vojaki in orož-niki so preoblečeni v civilno obleko. — Madžari nezadržano potvarjajo glas-ovalne imenike. Vpisane so mnoge ose-be, ki sploh ne bivajo na Burškem, do-čim druge v imenikih manjkajo. Neka-tere osebe so vpisane trikrat. Poleg tega se nahajajo v glasovalnih imenikih ose-be, ki so rojene leta 1800. in leta 1820, kakor tudi mnogi že umrli občani. Ko-likor smo mogli ugotoviti, je v teh ime-nikih 30 do 40 odstotkov nepravilnih podatkov. Če poslaniška konferenca vztraja na svoji zahtevi, da se mora plebiscit vršiti 13. decembra, tedaj av-strijska vlada ni dolžna sodelovati pri tej tragikomediji.« Tako je govoril šef avstrijske politike. Mi nismo hudomušni in ne želimo Avstrijcem, da bi jim bila številka 13. (december) res nesre-čna. Ampak na svetu je že tako: hodie mihi, cras tibi! Kakor plačuješ, tako se povrača!

* Nemčija išče kredit v Angliji. Nem-ška vlada je podvzela oficijelne korake za izposlovanje kredita v Angliji. V pi-smu, ki ga je naslovila na predsednika angleške banke prosi, da bi se ji dovo-lil kredit 25 milijonov funtov sterlingov. Pismo je bilo odposlano prošli petek. V vladnih krogih se pričakuje, da bo prišel odgovor koncem tega ali začet-kom prihodnjega tedna. Smatra se, da bo istočasno z odgovorom tudi dr. Ra-thenau dovršil voja pogajanja, ter se vrnil v Berlin. Dejstvo, da nadaljuje po-

gajanja ter, da je odgodil svoj odhod iz Londona, smatrajo v berlinskih politi-čnih krogih za ugoden znak.

* Angleško-irski sporazum. Dolgo-trajna brezuspešna borba med Irsko in Anglijo, je sedaj končala s popolno zmago Irske. Med Irsko in Anglijo se je dosegel sporazum, — po katerem bo zavzemala Irska napram Angliji isto razmerje kakor ga zavzemajo Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Južna Afrika. Imenovala se bo: »Svobodna ir-sko država« ter bo urejena po istih na-čelih, kakor Južna Afrika. Zastopniki sinfajnovcev so se obvezali, da izjavijo v parlamentu, da ne sklepajo z Anglijo pogodbe, ampak stopajo v njeno zvezo. Udanost in zvestoba irske države na-pram britanski državi in kralju Juriju bo jasno izražena v njeni ustavi. V fi-nancijskih vprašanjih bo imel južnoir-ski parlament popolno neodvisnost. — Na drugi strani pa prevzame Irska del državnih (angleških) dolgov in vojnih obveznosti, kar se bo določilo potom po-sebnega razsodišča. Glede Ulstra je do-ločeno, da lahko pošilja svoje zastopni-ke, ako pa noče, potem se ga ne sme siliti, ampak se mu mora pustiti, da jih pošilja v London. Vojne sile bodo de-ljene, a v gotovi meri vendar skupne.

=====

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

=====

Zanimivosti.

Pes rešil otroku življenje. — Čudna to-žba. — Oj ta štorclja! — Nevarna buča.

Airdalski psi so na zunaj skoro o-durni, so pa zato človeku posebno zve-sti in inteligentni. Znanih je mnogo slu-čajev, ko je tak pes branil svojega go-spodarja, dekler ni poginil. Slični dogo-dek je doživel pred kratkim neki Frank Belval v Kaliforniji. Sel je s svojimi 13letnim sinom na izprehod čez bližnje pašnike. Spremljal ju je tudi pes. Na nekem ostrem ovinku je zasli-šal nenadoma svarilno rožljanje stra-hovite kače-klopotače. Belval je odsko-čil še pravočasno. Predno pa je zamogel potegniti nazaj tudi otroka, je že pla-nila nanj kača. V tem trenutku pa je zapazil res nevarnost, ki preti nje-govemu gospodarju. Bliskovito je pla-nil naprej ter ujel kačo še v zraku, predno je zadala njegovemu mlademu ljubljencu smrtonosen pik. Stresel jo je tako krepko, da jo je umoril. Toda u-griznila ga je pri tem v gobec. Na sre-čo pa je znal Belval v takem slučaju pomagati ter rešil tako tudi psu življe-nje. Kača je bila čez meter dolga ter je imela v repu devet obročkov.

Pravijo, da se Slovenci najrajši pravdajo, dozdeva pa se, da nam Ame-ričani, tudi v tem oziru prednjačijo. Neka Henri Stole v San Louisu je to-žila pred kratkim neko tamošnjo pivo-varno za 20 tisoč dolarjev odškodnine, ker si je obrezala prste — menda le po svoji narodnosti — ko je odpirala ste-kljico piva, pri čemer je steklenica eksplodirala. Razen tega je tožil pivo-varno še njen mož za 10 tisoč dolarjev odškodnine, ker njegova žena radi po-škodbe ne more — igrati glasovirja. Če je pravdo dobil, še ni znano.

14 novembra t. l. je bil za Izaka Devana v Centropolisu res slaven dan. Obiskala ga je štorclja, katere se pa ni mogel skoraj več iznebiti. Takoj zgodaj zjutraj je zvedel, da se je njegova dru-žina pomnožila za enega Izaka. Komaj je napravil par požirkov na zdravje novorojenca, že mu prihitel brat praviti, da je tudi psica skotila pet mladičev. Ni še dobro preračunal, kako drago bo predal mlade psičke, ko priskače v hišo njegov mali sinček z veselo novico, da ima lepa belgijska zajkla mlade. Izak se je začel že potiti. Nato je imela štor-clja poldanski odmor, a ne dolgo. Že ob eni uri mu pride povedati hlapec, da se je v kravji familiji iznenada po-

javil telček. Proti večeru se je pa izve-delo, da je tudi »Muca«, lepa malteska mačka sledila lepemu zgledu ostalih ter skotila v nekemu kotu v hlevu tri ma-le mačice. Že je sedel Izak za mizo, da bi se po »trudapolnem« dnevu malo o-krepčal, ko prihitel še dekla ter mu po-ve, da se je »ščetinka«, lepa svinja, že ves dan nekam čudno vedla in ravno-kar povrgla 6 malih pujskov. Izak je postal tako navdušen, da se je kljub vsem antialkoholnim postavam nažle-mal kot čep in se končno nevarno zibal v posteljo, kjer je še vso noč sanjal sa-mo o štorclji.

Nek vpokojeni stavbni inšpektor se je posvetil pridelovanju buč. Ko je o-pazil prvo slano je vse porezal in jih znošil v shrambo. Ena je bila posebno velika; to je nesel svoji ženi, češ, naj jo takoj porabi ker ima na eni strani in- knjo in bi drugače pričela gniti. Buča se je nahajala v kuhinji in se je dobro ogrela. Naposled je vzela žena velik nož in je začela rezati. Naenkrat pa se je vsulo iz buče roj čebel ki so se zagnale ženi naravnost v obraz in jo pošteno opikale. S krikom in vikom je dirjala na dvorišče, kjer je šele mraz pomiril razjarjene bučne stanovalece. Vsekakor pa je imela gospa Farrant tako zate- kel obraz da je lahko prepričala vsa-kega o resničnosti te zgodbe.

Dnevna kronika.

— Promocija. Na češki univerzi v Pragi je bil te dni promoviran za dok-torja prava naš primorski pesnik Igo Gruden, avtor »Primorskih pesmi«.

— Umrl je pri Sv. Mohorju pri Ro-gaški Slatini v 80. letu starosti g. Martin Debeljak, oče ravnatelja pošt in brzojava za Slovenijo g. dr. Janka Debeljaka. N. p. v m.

— Mati ministra Pribečevića umrla. V sredo popoldne je umrla v Zagrebu mati ministra za notranje zadeve Pribe-čevića, gospa Kristina Pribečević. Pogreb se je vršil v petek popoldne ob 15. uri v Zagrebu.

— Prava Radičeva slika. Hrvatski blokaši so hoteli v četrtek vdreti v zagrebski delavski dom in ga demohra-ti. K sreči se je nahajal v domu g. Ra-došević, ki je z revolverjem zabranil podivjani kliki vstop v domove prostora. Zagrebske heroje je namreč vznemi-rjala slika, ki so jo izdali ujedinenjeni so-cijalisti in ki prikazuje Hrvatski blok kot zvezo hšnih posestnikov in bankir-jev. Stj. Radića pa kot rejenega bur-žuja, pred katerim kleči lačen delavec. Mi bi pristavili še sliko »zagorskega možaka«, ki prižiga marijabintriško svečo pred gospodom Stipico, pa bi bila slika popolna...

— Kontrole se bojijo klerikalni žu-pani in župniki. Po ustavi bodo oblasti razdeljene na okrožja ali srece, katerim bodo načelovali posebni načelniki, ki bodo imeli pravico vizitirati občinske in župnijske pisarne. Tega se pa kleri-kalci že sedaj tako boje, da spreletuje »Straž« ob misli na to kar groza. Da, da, kdor nima čistih rok, se seveda boji kontrole.

— Misijon v Hočah. Ker že teden dni zvone zvonovi po vseh hočkih cer-kvah sem šel tudi jaz 8. t. m. k popl-danski službi božji. Na leco je stopil mlad črnolas redovnik ter nam v začet-ku prav po 18 spevu Dantejeve »Divine comedie« opisal strahote pekla. Pozna-lo se mu je tudi, da je pridno študiral Bo-ticellijevo sliko iz l. 1446.—1510. Neka-terim udanim poslušalcem so se kar je-žili lasje od groze. Končno pa je ta mi-sijonar rekel dobesedno: »Sokol, demo-krafi in puhle fraze posvetnih cunj (ča-sopisov) vas bodo potegnili na dno tega strašnega pekla!« Ko sem odhajal, so gledali vermiki za mano, kakor za iz-gubljeno dušo in utelešenim izkušnjav-cem, katerega je naslikal misijonar. Z (Op. ur.: Podčrtane besede misijonarja spadajo pod kancelarparagraf, treba pa je zasebne obtožbe, zato pozivamo one, ki so te besede slišali, da napravijo sod-nijsko ovadbo.)

— Pred volitvami v Zagrebu. V če-trtek bi se imela vršiti velika volilna skupščina Hrvatskega bloka v »Sokola-ni« na Wilsonovem trgu. Ta skupščina je bila sklicana kot izrazita protidržav-na demonstracija. Govorili bi med dru-

gimi Stjepan Radić, Minko Košutić in dr. Šurmin. V mesto bi prihitali tudi kmetje iz zagrebske okolice in priredili »republikansko« parado na čast svojemu zveličarju Radiću. Vlada je po obstojećih zak. skupščino »Hrvatskega bloka« prepovedala. Med radićevsko-frankovsko-zajedničarsko koalicijo je radi tega nastalo hudo vznemirjenje. — Blokaši so sklenili, da bodo vkljub vladni prepovedi zborovali na Wilsonovem trgu. Prišli so se zbirati na trgu, pomešani s purgarskimi radovedneži, ki so vedno bili zagrebska specialiteta. Iz okolice je prišlo tudi par kmetijskih skupin, ki so hotele po vsej sili defilirati pred velenim prezidentom Radićem. Po 10. uri se je pripeljal Radić na avtomobilu (njegovi seljaki so pa pešice gajzili po zasneženih stezah). Medtem so dospeli ojačeni oddelki policije, ki so maso kmalu razkropili. Na to so se blokaši razpršili po mestu in motili zborovanja tribunašev in cionistov. Med temi razbijalci se je odlikoval frankovec dr. Matica Mintas, katerega je policija aretirala in pride pred sodišče. Šele okrog poldneva so se bojevit blokaši razšli, ker jim je — kakor dobro pravi neki zagrebski list — bolj dišala fina, maštna juhica, kakor pa kisela zagrebska politika. — Pokrajinski namestnik Juraj Demetrović je izjavil v razgovoru z dopisnikom »Riječi«, da blokaši preceňujejo pomen zagrebske komunalne politike. Blokaši menijo, da bo žid zagrebskih volitev vplival tudi na državno politiko. Zato demonstrirajo z izrazitimi nasprotji sedanje države Radićem in Košutićem. To jim bo izpodletelo. Državna politika se bo ne glede na Zagreb gibal v svoji dosednji smeri. Demagogi bi radi s svojo trnasto politiko onemogočili napredek Zagreba, pa bi potem vpili pred narodom, glej, tako nas uničuje beograjska vlada!

— Ob skrajni državni meji — pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu privedi naša šola za svojo mladino božično z obdarovanjem otrok. Tu loči meja vas na dva dela in kakor znano, je lani lepa, nova KM-šola z velikim delom slovenskega ozemlja pripadla Avstriji. V stari šoli (pri cerkvi) je sedaj naša dvorazrednica z 120 izključno slovenskimi otroci, dočim obiskuje 100 korakov oddaljeno avstrijsko enorazrednico 30 slovenskih otrok iz našega ozemlja, ki je pripadlo Avstriji. Tem se godi slabo, ker učitelj Nemec ne obvlada slovenščine, slovenski otroci pa ne nemščine. Pametni Nemci sami uvidevajo, da je ta šola nestvor, ki ne bo koristil Nemcem, dočim jo zagrizeni »purgarji« v Lučanah smatrajo kot trdnjavo za nadaljno delovanje »Horruack bis Steinbruck«. Kaj radi bi stariši pošiljali svoje otroke v slovensko šolo, a avstrijska uprava jim to najstrožje zabranjuje. To ozemlje pa nikakor ne sme biti za nas izgubljeno! Da si tem bolj pridobimo ljudstvo, priredimo omenjeno božičnico z obdaritvijo naših malčkov, ki živijo vsled težavnih gmočnih razmer zelo slabo. Nekaterim manjka obleka in obuvalo, da ne morejo obiskovati šole. Da pa se bodo naši obmejni otroci zavedali, da se jih spominja domača, jugoslovanska javnost, se obračamo z uljudno prošnjo do mariborskih narodnih krogov in zavodov, da s prispevki pripomorejo k čim večjemu uspehu, ki je v interesu nas vseh, kateri živimo ob severni državni meji. Otroci, bodoči granicarji, ne bodo pozabili te požrtvovalnosti naše javnosti in bodo darovateljem vedno hvaležni! Tudi najmanjši darovi, bodisi denar, obleka, šolske potrebščine ali knjige — vse je dobrodošlo! Darove sprejema uprava »Tabora«.

— Pokrajinski avtonomni dolgov. Finančna delegacija objavlja uradno: Gospod minister za finance je odredil z odlokom od 26. novembra t. l. D br. 17836, da se rok za objavo obveznic pokrajinskih avtonomnih dolgov Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Slovenije in Dalmacije (Uradni list št. 132 od 3. novembra 1921.) podaljša do 31. decembra 1921. za vse imejitelje takih obveznic, v državi in inozemstvu, ki prijav dosedaj niso mogli predložiti. — Državljan, ki žive v kraljevini, morajo predložiti prijave generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu, državljani pa, ki žive v inozemstvu, diplomatskemu predstavništvu naše kraljevine.

V prijavah naj se navede: 1. Ime, priimek, poklic, bivališče in državljanstvo lastnika. 2. Vrsta obveznic (naslov posojila), serija in številka kakor tudi nominalna vrednost vsake posamezne obveznice. 3. Od kdaj je v posesti obveznic. 4. Kje, pri kateri državni napravi ali pa pri katerem državnem zavodu se izplačujejo kuponi — obresti.

— Odeljenje za državno zaščito se je osnovalo v ministrstvu za notranje zadeve. To odeljenje bo ločeno od odeljenja za javno varnost ter bo vršilo nadzorstvo nad tujci, vidiralo potne liste ter vršilo posle za odstranitev protidržavnih elementov.

— Planinci, ki ste že uživali krasen razgled od naše severne trdnjave Sv. Duh na Ostrem vrhu, spomnite se z malim darčkom bedne obmejne šolske dece pri Sv. Duhu, ki priredijo v nedeljo 18. decembra božičnico. Darove (obleko, obutev, šolske potrebščine ali denar) sprejema »Tabor«. Vsak najmanjši dar dobrodošel! Darovi se priobčijo v »Taboru«.

— Ponesrečil se je v četrtek delavec Andraž Tišič iz Ljutomer. Moral si je pri nekom tamošnjem posestniku ogledati konja. Kljub svarilu domačih, naj ne gre preblizu, se je konju vendarle približal. Konj pa ga je s tako silo stisnil k zidu, da je zadobil težke notranje poškodbe, katerim je podlegel.

— Burški Hrvati. Da se uvede sistematično podpiranje 70.000 burških Hrvatov, ki so po mirovni pogodbi pripadli Avstriji je organiziral na Dunaju akademski klub »Jurislaw Janušić« svojo podružnico, ki se je sledečo konstituirala: predsednik dr. Spiro Santić, podpredsednica Nada Micić, cand. med., tajnik Andrija Cetinić, stud. phil. blagajnik Hrvoj Flego, stud. med., odbor-niki Živko Prebeg, cand. med., F. Miha-ljević, cand. med., Ante Bosnić, stud. phil., Živko Vekarić stud. exp., Minko Gradišnik, cand. med.; v nadzorovalni odbor pa so bili izvoljeni Josip Lovren-čič, stud. exp., Peter Ginnio, stud. iur. in Peter Gubeša, cand. med. Podružnica je začela takoj delovati.

— Vojaške vaje. Vojno ministrstvo je poklicalo vse one, ki se niso odzvali mobilizacijskemu pozivu, na 3-mesečno orožno vajo. Največ jih je na Hrvatskem.

— Jugoslovenci v Južni Ameriki za državno posojilo. Slovanska banka v Zagrebu je sprejela od svoje podružnice v Buenos-Aires znesek 1 milijon dinarjev, katerega so podpisali kot državno posojilo tamošnji Jugoslovenci, na čelu jim znani bogataš g. Miho Mihanović.

— Sanacija ruske valute. Boljševiki so spoznali, da ne gre več dalje s sedanjem ničvredno valuto, zato so sklenili, da uvedejo kovinsko vrednost, katere vrednost bodo zajamčili z vsem razpoložljivim premoženjem republike. Stare rublje bodo zamenjali za nove in sicer v razmerju 1 proti 10.000.

— Polom nemške banke. Pfalcijska banka v Ludvigshafenu je vsled špekulacije z devizami izgubila 240 milijonov mark ter vso glavnico in rezervo. Sedaj namerava nemška banka skupno z rajnsko banko prevzeti ta zavod.

— Eksplozija dinamita. V tovarni za strelivo v Wellingenu v saarskem področju je na nepojasnen način eksplodirala večja množina dinamita. Vsled eksplozije je porušeno tovarniško poslopje. Računa se, da je nad 100 delavcev mrtvih in več težko in lahko ranjenih.

— Pomanjkanje drv v Zagrebu. V Zagrebu se je v zadnjem času pojavilo veliko pomanjkanje drv, vsled česar so tudi njihove cene znatno poskočile. V drobni razprodaji stane kilogram drv K 1.40. Trgovci z drvami se izgovarjajo, da je temu krivo pomanjkanje železnih vozov za prevažanje drv, katerih je sicer po gozdovih v izobilici.

— Plača predsednika nemške republike. Doslej je imel predsednik nemške republike letno plačo 100.000 mark in poleg tega še 115.000 mark za reprezentacijo, sedaj pa se mu je povišala plača na 300.000 mark, a stroški za reprezentacijo na 450.000 mark. Plača je bila povišana z ozirom na vedno naraščajočo draginjo v Nemčiji.

— Angleški list v Berlinu. Z novim letom prične izhajati v Berlinu posebna izdaja »Manchester Guardian«

v angleškem, italijanskem, francoskem, španskem in nemškem jeziku. Berlin-ska posebna izdaja se bo bavila izključno le z vprašanji, ki se tičejo ob-nove Evrope pod vodstvom znanega ekonomskega strokovnjaka Keynesa.

— Madžarske kalkulacije o šopronj-skem glasovanju. Madžari upajo, da bo od 36.000 glasovalnih upravičencev gla-sovalo za Madžarsko 14.000 in 3000 za Avstrijo. Avstrijci pa se v svojem časopisu neprestano pritožujejo in in izli-vajo svojo jezo na Madžare. Znamenje, da so njihove kalkulacije jako nepri-jetne!

— Solske počitnice na Hrvaškem. Kakor poročajo zagrebski listi bodo tra-jale božične počitnice na hrvaških sred-njih in sorodnih šolah od 24. decembra t. l. do vključno 9. januarja 1922.

— Požar v sarajevski mestni zbor-nici. V sredo ponoči je iz doslej še ne-pojasnenega vzroka izbruhnil na stop-nicah mestne zbornice v Sarajevu po-žar, ki je napravil okrog 600.000 K škode. Pravčasno pozvanim ognjegas-cem se je posrečilo omejiti in pogasiti ogenj, ki bi bil kmalu uničil najlepšo sarajevsko zgradbo.

— Vojna sila Francije. Po poročilu vojne sekcije francoskega parlamenta bo imela Francija skupaj z kolonijami 1. januarja 1922 pod orožjem vsega sku-paj 822.000 mož. Po odpustu prvega kontingenta letnika 1920. bo imela še 640.000 mož, a po pozivu prve polovice rekrutov 770.000 mož. Po odpustu ostanka letnika 1920 pade število zopet na 661.000 mož, v oktobru pa se dvigne zopet na 820.000 mož.

— Spopad z italijanskimi častniki v Splitu. V sredo zvečer je v baru na Bačvicah došlo do spopada med štirimi italijanskimi častniki vojne ladje »Riboti« in splitsko omladino. Prišlo je do pre-tepa, pri katerem so se uporabljale pa-lice, steklenice in stolice. Eden italijanskih častnikov je bil ranjen ter je moral is-kati zdravniško pomoč. Red je napravila komaj policija, ki je aretirala enega iz-med omladincev. Podobni incidenti so v Splitu na dnevnem redu, posebno, ker so Splitčani že siti večne prisotnosti ita-lijske vojne ladje v njihovi luki.

— Slava gine... Te dni se je po-ročila hčerka bivšega kneza Esterhazyja na svojem gradu. Za moža si je vzela — šoferja, ki je služil pri njenem očetu. Za časa vojne je bil v italijanski armadi ter ujet od avstrijskih čet. Kot ujetnik je bil prideljen na delo na posestvo kneza Esterhazyja, kjer sta se kmalu na-to zaljubila in sedaj končno tudi po-ročila.

**Darujte za sklad
Sokolskega doma
- - v Hočah! - -**

Mariborske vesti.

Maribor, 10. decembra 1921.

— Našim naročnikom in čitateljem! Ker so popravila rotacijskega stroja dokončana, se od danes dalje tiska »Ta-bor« zopet na rotaciji ter bo vsled tega od pondeljka dalje izhajal zopet redno ob 17. uri.

— Porušeni spomeniki dajejo naše-mu mestu prav žalostno sliko. Po vseh drugih mestih so na podstavke odstra-njenih spomenikov prejšnje suženjske dobe postavili spomenike narodnih mož in delavcev, le pri nas se za to ni-li-če ne zmeni. Foselno žalostna je slika parka na Trga svobode, kjer je stal ne-koč Tegetthoffov spomenik in kamor bi se moralo postaviti sedaj kaj drugega. Kakor čujemo je prosila pravoslavna občina za primeren prostor za zgradbo male pravoslavne kapelice v stilu zna-ne krasne cerkve na Oplencu, kjer je grobnica naše kraljeve rodbine. Po na-šem mnenju se s tem nudi najugodnej-ša prilika, da se odkaze pravoslavni ob-čini mesto za kapelico na prostoru se-danjih ostankov spomenika v parku na Trgu svobode. Kapelica bi bila res v okras ne samo parku, katerega sedanjo prazno sliko bi izpopolnila, ampak tudi

celi okolici in mestu samemu. Apelira-mo torej na merodajne faktorje, da pri določevanju stavbišča za to kapelico vzamejo v prvi vrsti v pretres Trg svo-bode.

— m Žabe lajajo pravi »Straža« na naše zahteve po samostojni mariborski oblasti. Mi pa poznamo še druge žabe ki ne le lajajo, ampak se celo naphu-jejo in to tako močno, da je ena izmed njih že počila in ta žaba je — »Straža«. Z njeno demagoško borbo proti mari-borski oblasti je izzvala namreč neza-dovoljstvo ne le med mariborskim in naprednim občinstvom, ampak tudi med svojimi somišljeniki na deželi, ki nje-nega nastopa proti ustanovitvi maribor-ske oblasti ne odobrujejo. Kolikor smo izvedeli iz zaupnega vira, so tudi klerik-alci večinoma za mariborsko oblast. To ve tudi »Straža« ter je vsled tega v zadnjem času previdno utihnula. Zaba, ki laja, je že vedno boljša kakor pa — počena!

— m »Straža« zareformistično službo božjo? Zadnjič smo omenili, da se vrši na Marijin praznik 8. t. m. v za-grebskem Sokolu reformistična služba božja v hrvatskem jeziku. »Straža« je to pograbila ter vprašuje, kdaj bo imel tudi mariborski Sokol službo božjo? »Straža« bi torej rada videla, da bi tudi v Mariboru pričelo gibanje za re-formistično narodno cerkev. Kdo bi si bil to mislil!

— m Mestnemu župnišču priporočamo, da da popraviti svoj strešni žleb, ki je že popolnoma preluknjan, tako, da ob dne, ko kopni sneg ali pada dež sploh ni mogoče hoditi po trotuarju mimo župnišča. Mislimo, da mestna župnija ni tako revna, da tega ne bi mogla storiti. Isto velja pa tudi za nekatere druge hiše.

— m V gostilni pri »Treh ribnikih« so sedaj ne zna nihče od oboja slovensko. Nismo šovinisti, toda pravico posluževati se našega državnega jezika in do-biti v njem, kar želimo, nam morda ne bo nihče odrekal.

— m »So dumm sind nur die Slovenen«. Včeraj je v nekom slovenskem javnem lokalu nek slovenski umetnik malo ne-rodno in neposrečeno persifliral naše razmere ter rabil tudi gorenji stavek. Imel je morda drugačen namen, a ob-činstvo je pojmovalo po svoje in radi tega priporočamo podjetniku in umet-niku, da v prihodnje raje opusti tako dvoumnosti, ker bomo sicer primorani govoriti bolj jasno.

— m Popravek. Kot zastopnik gospoda majorja Milana Grebene Vas poziva-ljam, da priobčite v smislu § 19. tisk. zakonika v zakonitem roku, z istimi ar-kami in na istem mestu z ozirom na po-tico »Tabora« z dne 26. novembra 1921. pod zaglavjem »Na naslov ravnatelj-stva južne železnice v Ljubljani« slede-či popravek: Res je, da sem služboval za časa svetovne vojne dalje časa v Sr-biji, ni pa res, da bi bil za časa mojega službovanja v Srbiji uničil nekemu Sr-bu Laziću jezik. Ni res, da bi me bilo radi hudodelstva na Laziću zasledovalo srbsko sodišče, res pa je, da sem potem vojaške oblasti in pravnega zastopnika podvel vse korake proti podobni izni-šjotini v beograjskem listu »Balkan«. Res je, da sem bil že sprejet v našo vojsko, ni pa res, da bi bil moral zbežati iz vojske, res pa je, da sem podal prostovoljno ostavko. — Z odličnim spoštovan-jem! Advokat dr. Al. Juvan, Maribor. Priobčujemo ta popravek, ker smo to v smislu zakona dolžni, kljub temu pa vztrajamo pri naših trditvah.

— m Miklavžev večer ubožne dece se je vršil dne 5. t. m. v postorih Drž. de-je stamice. Po kratkem ljubkem mladins-kem vzporedu, ki so ga proizvajali za-veličarji in zavetiščarke je nastopil Miklavž s svojim sijajnim spremstvom, ter po nagovoru, v katerem je omenjal, da je prejel te darove od matere Jugo-slaviije, v razdelitev izročal ista ubožni-deci. Obdarovanih je bilo 150 sirot z o-bleko, sukajuti in čevlji, vsak otrok je pa tudi prejel en zavitek peciva, sadja in hleb belega kruha. Obleko in obutev se je nabavilo iz državnih zalog, pecivo so prispevali mariborski peki, sadje tvrdke Oset, Čajniko, Güttlich in St. trg. deln. družba, 150 hlebov kruha pa g. G. Scherbaum. Deške obleke je izdala hra-nilnica, dekliške pa članice Slov. žen. društva. Med gosti so bili g. župan Gr-

čar, okr. glavar dr. Lajnsi, ga. general Maistrova, več šolnikov in sodelujoče narodno žnstvo.

m Mariborska podružnica SPD opozarja na svoj III. planinski ples dne 1. februarja in I. pohorski sejum dne 4. februarja ter prosi, da bi se blagovolila druga društva ozirati na te dneve.

m Splošni obrtni shod v Mariboru. Opozarjamo ponovno, da se vrši jutri (v nedeljo) splošni obrtni shod v Garmbrinov dvorani. Začetek ob 10. uri dopoldne. Poleg raznih obrtnih vprašanj se bo razpravljalo tudi o ustanovitvi upravne oblasti v Mariboru.

m Vsak obrtnik, kateremu je kaj ležeče na tem, da dobimo svojo upravno oblast v Mariboru in ki je proti centralizaciji obrtnih združenj v Ljubljani, naj zagotovo vdeleži v nedeljo dne 11. t. ob 10. uri obrtnega shoda v Garmbrinov dvorani. Na tem shodu ne sme manjkati noben obrtnik; vsak naj stori svojo dolžnost. Slovensko obrtno društvo.

m Rezervni oficirji ki so bili na orožni vaji pri 45. pešpolku v Osijeku, naj se blagovolijo zglasiti v nedeljo dne 11. t. ob 9. uri predpoldan pri blagajniku 45. pešpolka (Melska vojašnica) kjer se jim izplačajo njihove prisiljnine.

m Izpred občinskega sodišča. V soboto sta se zagovarjala pred občinskim sodiščem živinska prekupca Jožef Kranjc iz Gašteraja in Jožef Kranjc iz St. Jurija ob Pesnici, ker sta bila obdolžena kupčevanja, ne da bi imela za to potrebno koncesijo. Kranjc iz St. Jurija je dokazal, da je prodajal le svojo lastno živino, drugi pa je predložil potrdilo bratov Tavčarjev, da nakupuje živino v njihovem imenu in za njihovo lovarstvo, vsled česar sta bila oba oproščena.

m Prostovoljno gasilno društvo v Studencih priredi dne 18. t. m. ob 15. uri v prostorih „Pri beli zastavi“ božično veselico s plesom, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo gasilnega orodja, vsled česar se vabi na obilen obisk Studence, kakor tudi Mariborčane in druge.

m Zahvala. Odbor mariborskega Sokola izreka tem potem pristožno zahvalo vsem, ki so darovali za Miklavžev sokolski naraščaj in s tem omogočili obdarovanje skoraj 1000 otrok z jabolkami pecivom ter preko 300 revnejših otrok povrli se z deli obleke, perila ali obutve. Pred vsem gre najiskrenjša zahvala našim damam, ki so tako prišle in uspešno nabirale darove in vsem onim, ki so v tako obilni meri prispevali pecivo. Z največjo hvaležnostjo se pa ob tej priliki spominjamo onih plemenitih darovalcev, ki so poklonili obleko, perilo, obutve in šolske potrebščine med njimi posebno lepa darila, to so gg.: Maks Durjavo, Viljem Frennd, Fran Majer, Ivan Šošarič, Armin Elinger, Vilko Weizl, Franjo Bureš, ga. Zlata Bršnikova, dr. Irgolič, Worsche; nadalje vsem onim, ki so darovali moko, sladkor, jabolka in razno pecivo, ki jih radi pomanjkanja prostora tu ne moremo naštevati imenoma. Omeniti moramo tudi denarne podpore denarnih zavodov, pred vsem bogatega daru Posojnice v Mariboru. Naj bo vsak, ki je v ta namen kaj daroval, zahvaljen za svoj dar in prepričan, da je pomagal izvršiti dobro delo, omiliti vsaj nekoliko socialne bede in bodriti sokolski naraščaj k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

m Miklavžev večer na Tezau. (Dopis.) Ker ni doslej napisala še nobena spretnejša roka o tej priležnosti pevškega društva „Zvon“ ničesar, sem sklenil, da storim to jaz. Kolikor mi pač dopušča kinetska kultura. Razvrstitev programa je bila izborna, g. Luknar je bil popolnoma na mestu, izvajanje posameznih točk prvovrstno, precizno in polno duševne topline. Lebeova kuhinja in klet sta brez konkurence, zato pa je bila tudi prosta zabava res nepriljubljena, v moralnem oziru pa vendar idealno zdrava. Omeniti moram, da je tudi šaljiva pošta funkcionirala nad vse dobro ter je celo meni neobitemno in še sivevemu »desetemu bratu« razkrila potom dopisnice doslej mi še neznano ljubezne neke dame. Seveda, ženske so pač vedno iste. Z.

m KLUB.BAR. Otvoritev dne 15. decembra.

m Nenapovedan obisk je imel v četrtek popoldne carinski revizor Milan Tosič v svojem stanovanju. Obiskal ga je 36 letni Ivan Krošl iz Ptujске gore ter pri tej priliki odnesel iz predsohe šenski plašč par rokavic, žepne roba in drug tak drobiž v skupni vrednosti 2000 K. Sreča pa mu ni bila mila. Kmalu se je nahajal na policijskem komisariatu, kjer je izpovedal, da je ukradene predmete prodal v gostilni „Triglava“ nekemu železničarju in neki drugi osebi. Res so se pri označenih našli še vsi ukradeni predmeti, ki so se okradenemu vrnili. Krošl pa je jomal v sodnijske zapore.

m Vodeno mleko. Odjemalci mleka mlekarne v Gosposki ulici opazajo zadnje dni, da postaja mleko vedno bolj vodeno. Priporočljivo bi bilo, da bi se tržna nadzorna oblast pobrigala za ta »fenomen« ter ugotovila vzroke!

m Razkritja o raznih tatvinah, nečednih zgodbah, prostituciji itd. v Mariboru so v zadnjem času dokazala, da je večina teh temnih elementov inozemske proveniencije, posebno avstrijske. Nerazumljivo se nam zdi, kako je mogoče vsem tem ljudem vihrotapiti se v Maribor ter živeti tu nemoteno, kljub vsej kontroli. Radi tega smo mnenja, da bi bilo treba zahtevati od vsakega sumljivega in brezposelnega pritepenca temeljite legitimiranje. S tem bi se preprečilo mnogo hudodelstev.

m Dvanajsti član one talinske družbe, o kateri smo pred par dnevi poročali nek Ivan Gačnik, klepar iz Maribora, je že tudi na varnem. Našel je zavetišče v ljubljanskih zaporih. Iz »prijaznosti« je zamenjal v hotelu „Union“ v Ljubljani nekemu gospodu dragocen kožuh ter mu pustil tam svojo ničvredno suknjo. V suknji pa je pozabil listič s svojim naslovom, in tako so mu bili takoj za petami.

m Praznik v četrtek je marsikomu olajšal žep. Precej vinskih bratcev se je v večernih urah nevarno zibalo po ulicah. Nekateri so bili celo tako glasni ni siloviti, da so prišli z raznim paragrafi v konflikt, ki se je končal na policijskem komisariatu, kjer so vsakemu po zaslugi prisodili par uric počitka ali pa zaključili s primerno denarno globo.

m Roman Ernesta Hartena in Ele Rosenfeld. V ponedeljek se je zagovarjal pred tuk. kazenskim senatom vedeževalec Ernst Harten (pravo ime mu je Damisch) radi izsiljevanja. Harten se je v Dunajskem Novemestu seznanil z neko »igralko« K. L. z »zmetniškim« imenom Ele Rosenfeld, bil potem nekaj časa v Gradcu kot »igravec« (vedeževalec) ter se končno preselil s svojo Elo v Maribor, kjer se je preživljal z vedeževanjem, ona pa s — podporo obojevalcev. V Tlo pa se je zaljubil neki tuk. trgovec S. ter imel nekega večera nastop v njenem stanovanju. Elo pa je kmalu za tem prišla policija na prepovedanih potih, jo preiskala ter jo ugotovila, da je okužena, vtačnila v bolnico. Tu pa se je Ela v samotnih trenutkih spomnila trgovca ter mu pisala pismo, v katerem ga je prosila naj ji pošlje 200 K, ker bo sicer celo stvar izdala njegovi ženi. Toda, ker je pismo ostalo brez uspeha, je napisala kmalu drugo, ki pa tudi ni rodila sadu. Tako se je končno zatekla k Hartenu, mu vse lepo obrazložila ter prosila naj on izsili od S. denar. Harten je nato res pisal g. S. ter zahteval od njega 1000 kron. Mesto 100 K. pa je g. S. poslal Hartenu — policista, ki ga je aretiral ter izročil sodišču. Ker je med tem Ela Rosenfeld pobegnila iz bolnice in preko meje je prišel pred sodišče le Ernest Damisch-Harten, ki je bil obsojen radi izsiljevanja na šest tednov težke ječe, na kar bo izgnan iz Maribora.

m Kavarna Central. Danes koncert salonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri.

m Jutranci in večerni koncert se vrši v hotelu »Stara pivarna«. Čitajte tozadevni oglaš!

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 10.: Ernst „Vzgojitelj Lavnovec“. Ab. A.
Nedelja 11.: Cehov „Striček Vanja“. Delavska predstava ob polovičnih cenah.
Torek 13.: Knoblauch „Favn“. Abonement B.
Četrtek 15.: O. Nedbal „Poljska kri“. Ab. C.

—o—

Iz pisarne Narodnega gledališča. Jutri v nedeljo, dne 11. decembra ob 10. uri dopoldan vaja za zbor in orkester!

Dramatična šola Narodnega gledališča. Pouk dramatične šole se vrši jutri, v nedeljo, dne 11. decembra točno ob 9. uri dopoldne.

Kultura in umetnost

x Proslava Cankarja, Tavčarja in Dostojevskega v našem gledališču. Naše mariborsko gledališče pripravlja proslave tretje obletnice Cankarjeve smrti, sedemdesetletnice Tavčarja ter stoletnice F. M. Dostojevskega. Igrala se bodo dramatizirana dela teh pisateljev in sicer Cankarjev „Hlapec Jernej“, Tavčarjev „Otok in struga“ ter Dostojevskega „Zločin in kazen“.

x Maksim Gorkij pride v Prago in Brno. Češki listi poročajo, da poseti Maksim Gorkij v kratkem Prago in Brno, kjer bo predaval o kulturnih razmerah v sovjetski Rusiji.

x Ruske muzikalije. „Severna lira“ (Milan Auman & Comp. Krško) je izdala izbrane ruske narodne pesmi, katere so peči ruski pevci na koncertih po naši državi. Pesmi so izdane v ruskih originalih ter opremljene s slikami pevcev.

x Nekrasovo stoletnico. Dne 4. t. m. je minilo 100 let, odkar se je rodil veliki ruski pesnik in urednik N. Al. Nekrasov. Nekrasov je umrl 1. 1877 na Dunaju na raku.

x Gabriele D'Annunzio: Il Piacere. V Zabavni knjižnici v Zagrebu je izšel v prevodu Jakše Sedmaka D'Annunzijeve roman „Il Piacere“ (Slast).

x Jagoda Truhelka: Zlatni Lanci. V knjigarni Mirko Breyer v Zagrebu (Ilica 29) je izšla pod gornjim naslovom lepa mladinska knjiga z ilustracijami Line Crndić-Virantove.

x Nove češke knjige. V založbi „Aventum“ v Pragi izidejo v kratkem štiri knjige Fr. Ks. Salde in sicer dve knjigi študij in dva zvezka pesmi. V isti založbi izidejo v kratkem tudi zbrana dela Antonina Sove.

x „Der Feuerreiter“. V založbi Albrecht Blau, Berlin W 50, je prišel izdati nemški pisatelj Fritz Gottfrucht novo revijo za pesništvo in kritiko pod imenom „Der Feuerreiter“. V reviji sodelujejo prvi nemški pesniki, pisatelji in kritiki.

x Petdesetletnica pisatelja Frana Govekarja. Včeraj 9. t. m. je slavil naš neumorni kulturni delavec pisatelj, dramatik, urednik, gledališki intendant itd. Fran Govekar petdesetletnico svojega plodonosnega delovanja. Fran Govekar je bil rojen 9. decembra l. 1871. na Igu pri Ljubljani, kjer je pri svojem očetu učitelju dovršil ljudsko šolo. Gimnazijo je absolviral v Ljubljani ter se po maturi podal na Dunaj studirati medicino, katero pa je moral vsled gmotnih neprilik zapustiti ter se vrniti v Ljubljano, kjer je vstopil v uredništvo „Slovenskega Naroda“, pozneje pa v magistratno službo, kjer je ostal še do danes. Med tem časom je bil zopet urednik „Slovenskega Naroda“, „Vesne“ (dunajske), „Ilustrovanega tednika“, „Tedenkih slik“, „Slovana“, „Našega glasa“ itd. Trikrat je bil intendant ljubljanskega gledališča, po Aškerčevi smrti nekaj časa tudi mestni arhivar. Pisateljstvo je začel Govekar že v srednji šoli ter sodeloval v „Vrtcu“, pozneje je sodeloval v „Slovenskem Narodu“, „Edinosti“, „Vesni“, (katero je kot realist ustanovil na Dunaju skupaj s Cankarjem, Ellerjem, Jančarjem, Majaronom, Goestlom, Vidicem in Župančičem) v „Ljubljanskem Zvonu“, „Slovanu“ itd. Spisal je nešteto podlistkov, novosti, kritik itd in večje stvari, kakor

romane „V krvi“, „Svitanje“, zbirke „O te ženske“, „Ljubezen in rodoljubje“, drame „Rokovnjači“, „Grča“, „Mrakovci“, „Legionarji“, „Martin Krpan“ itd. Najbolj znani so njegovi „Rokovnjači“, katere so igrali po vsem slovenskem svetu in tudi drugod že najmanj 300 krat. Zaslužnemu jubilaru želimo — še na mnoga leta!

x Kriza čeških gledališč. Zveza stalnih čeških gledališč je razpravljala na svoji zadnji seji o težkih razmerah, v katerih se nahajajo češka gledališča. Vsled neprestanega gospodarskega upadanja je nemogoče misliti na povišanje gaž igralcem. Kritična perijoda, ki je nastopila za gledališča, sili uprave k omejitvi ne le najpotrebnejše izdatke. Dalje je sklenila, da se igralci ne bodo sprejemali iz enega gledališča na drugo brez medsebojnega sporazuma, pred vsem pa, da ne sme nobeno gledališče obljubljati na svojo roko višje gaže. Gospodarski položaj večine čeških gledališč je skrajno neugoden, tako da je za nekatero nevarnost, da se bodo morala zapreti.

Brzljavna poročila

Pacifiški dogovor podpisan.

LDU Washington, 9. decembra. Nocoj je bil podpisan pacifiški dogovor.

LDU Washington. Nocoj je sprejel Viviani Briandovo noto, v kateri pristaja Francija na sporazum štirih velisil glede Tihega oceana.

LDU Pariz, 9. decembra. Zbornica je sprejela brez debate zakonski načrt, po katerem bi se za graditev lahkih vojnih ladij v proračunu od leta 1921 do 1925 ne vstavili nobeni letni obroki. Zakonski načrt dopušča možnost, da se oklopne ladje tipa „Normandie“ ne bodo več gradile.

Svica anulirala avstrijski dolg.

LDU Dunaj, 10. dec. Listi poročajo iz Berna, da se je švicarski zvezni svet v nekem sklepu odrekel obligacijam v višini 25 milijonov frankov, katere bi bila morala plačati Avstrija kot jamstvo za predujem, katere je bila odštela Svica.

Za revizijo versailleske pogodbe.

LDU New York, 9. dec. Kakor javljajo iz Washingtona, se je izrazil senator Berah, naj bi Anglija, Japonska, Francija in Nemčija podale izjave in sklicale konferenco za revizijo versailleske mirovne pogodbe, da bi mogla Evropa živeti.

Izpred sodišča.

Nesnaga v dr. Franzovem mlinu v Mariboru.

Meseca septembra 1920, je kupil mariborski trgovec Ivan Sirk od paromlinarja dr. Rudolfa Franza koruzni zдроб, v katerem je bilo veliko črvov, pajčevin, moljev in druge nesnage. Vsled pritožbe neke stranke, ki je kupila ta zдроб pri Sirku, je izvršilo tržno nadzorstvo preiskavo v Franzovem paromlinu. Pri pregledu obrtnih prostorov in mlevskih izdelkov se je našlo veliko nesnage, črvov, moljev in sličnega; tržno nadzorstvo je oredilo zaplenbo pokvarjene moke, zoper dr. Rudolfa Franza pa se je navedlo kazensko postopanje radi pregreška, zoper živilski zakon. Dr. Franz je bil po dolgem zavlačevanju, po kemičnih preizkušnjah v Ljubljani in Zagrebu, po intervencijah vplivnih oseb in po izvedenjskih mnenjih mlinarjev Majdiča, Zorčiča in Zadravca, da se zamore črvi vo moko napraviti zopet užitno, ako se jo preseje, (dober tek!) končno oproščen.

Pred sodišče pa je prišel tudi njegov zet 29 let stari zdravnik dr. Walter Thalmann. Preiskovalni sodnik je namreč zaprosil državno kemično preizkuševališče v Mariboru, naj odda na podlagi vzorcev, ki so se odvzeli v mlinu dr. Franza, izvedenjsko mnenje. K preiskavi teh vzorcev je povabil ravnatelj kemičnega preizkuševališča inž. Henrik Mohorčič dr. Rudolfa Franza in njegovega zeta dr. Walterja Thalmanna, da prisostvujeta preiskavi in jo nadzorujeta. Pri tej priliki je dr. Franz tarnal, da bi mu bilo zelo neljubo, ako

bi preiskava zanj neugodno izpadla, ker bi prišel njegov paromlin na slab glas, dr. Walter Thalmann pa je skušal inž. Mohorčiča prepričati, da zaplenjena moka ni pokvarjena in zdravju škodljiva in je izjavil, da je on pripravljen žrtvovati marsikaj, da se reši čast častovega mlina. Končno je položil beli zavitek napolnjen z 20kronskimi bankovci na mijo. Inž. Mohorčič je tako vplivanje na svoje izvedeniško mnenje odločno zavrnil, češ, da nismo v Rusiji, na kar je dr. Thalmann spraval zavitek z bankovci.

Dr. Thalmann je bil obtožen hudodelstva goljufije, ker je z darilom skušal pripraviti ravnatelja kemičnega preiskuševališča do tega, da bi podal nepravilno, za dr. Franza ugodno izvedeniško mnenje. Pri glavni razpravi je dr. Thalmann seveda junaško tajil, češar pa mu sodišče z ozirom na pričanje inž. Mohorčiča ni verjelo. Vendar pa dr. Thalmann ni bil obsojen radi hudodelstva goljufije, ampak samo radi prestopka napeljevanja uradnika h krivi rabi uradne oblasti po § 311. kaz. zak., ker je sodišče verjelo obtoženci, da ni vedel, da ima inž. Mohorčič odlati svoje mnenje sodišču. Inž. Mohorčič je sicer kot priča izpovedal, da je on sam opomnil dr. Thalmanna, da pride zadeva dr. Franza in seveda tudi njegovo mnenje pred sodišče. Zaprisežena izpovedba inž. Mohorčiča v tem slučaju ni zadostovala za krivdorek, ampak je sodni dvor več verjel obtoženci, ki je baje mislil, da bo poslal ravnatelj kemičnega preiskuševališča svoje mnenje magistratu. Navadnemu kmetu, ki je obtožen, nič ne hasni nepoznanja zakonitih predpisov, boljše ljudem na gotovo koristi nepoznanje zakona in nevednost glede pristojnosti oblasti v poslih, ki jim gredo na živce. To je dokazala zopet razprava. Ta obzirnost pa postane razumljiva, ako se pomisli na kazen, ki je zadela dr. Walterja Thalmanna. Obsojen je bil samo na 5.000 K globe, za slučaj neizterljivosti na en teden zapora, dočim bi ga radi goljufije, katere je bil obtožen, doletela kazen ječe, ki se ne more spremeniti na denarno globo.

Poljub — nepremagljiva sila.

Med razlogi, ki po naukih teoretikov iz pravoznanstva izključujejo hudobni namen in s tem kaznivost kakega prepovedanega dejanja, se navaja zvršen slaboumnosti, popolne pijanosti, pendoraslosti, zmote in upravičenega silobrana tudi nepremagljiva sila (vis absoluta), ki je podana v zelo redkih slučajih, če je kdo po naravi delujočih silah ali po dejanju tretje osebe, takorekoč prisiljen h kaznivem dejanju. Da pa se praksa ne ravna vedno po sivi teoriji, vam priča oprostitev trgovskega učenca Bertolda Glavača. Bil je učenec pri trgovcu Marku Rosenbergu v Ljutomeru, kateremu je za časa njegove odsotnosti, v kopališču ukradel

precejšnjo množino sladkorja, kave, riža, mila, kvasa, paprike in kuhinjske posode ter je vse izročil sobarici Mariji Šijanec in je dobil vsakikrat, ko ji je kaj prinesel — poljubček kot plačilo. Ti poljubčki sicer niso mogli biti posebno ognjevit, ker je imela Marija Šijanec kot zaročenca trgovskega poslovođa Petra Pogorželskega, vendar so na senat učinkovali tako, da jih je smatral za nepremagljivo silo in je oprostil Glavača. Marija Šijanec je pred kazensko razpravo pobegnila, tako da senat pravzaprav ni mogel preizkusiti nepremagljivosti njene lepote. Kradla namreč tudi na lasno pest, da bi si preskrbela balo za možitev z bivšim ruskim ujetnikom Pogorželskim, ta pa je bil obsojen na eno leto ječe, ker je od Glavača in Marije Šijanec ukradene stvari shranjeval in skrival.

Partija štev. 20.

Kakor smo že poročali, je dne 8. novembra v Bratislavi umrl v starosti 30 let ogerski šah. mojster Julius Breyer. V zadnjih 10 letih se je z uspehom udeležil 11 večinoma mednarodnih turnirjev. V mojstrskem turnirju Berlin 1920 je bil od 10 udeležencev prvi (takrat je premagal mojstre Maroczy, Spielmann, dr. Tarrasch, Leonhardt, Reti, Bogoljubov, emiziral z Šamischom in zgubil le proti Miesesu in dr. Tartakowerju). Njegov zadnji nastop je bil mojsterski turnir Dunaj maja 1921, kjer je bil od 12 udeležencev tretji. Svetovni rekord je dosegel s tem, da je nekoč 1. 1920 v Bratislavi igral hkratu 26 partij brez pogleda na desko. Sledečo partijo iz mojstrskega turnirja Mannheim 28. jul. 1914 posnamemo po „Neue Freie Presse“.

Španska partija.

Beli: Breyer	Crni: dr. Tarrasch
1. e 2—e 4	e 7—e 5
2. Sg 1—f 3	Sb 8—c 6
3. Lf 1—b 5	a 7—a 6
4. Lb 5—a 4	Sg 8—f 6
5. 0—0	Sf 6—e 4
6. d 2—d 4	b 7—b 5
7. La 4—b 3	d 7—d 5
8. d 4—e 5	Lc 8—e 6
9. c 2—c 3	Lf 8—e 7
10. Lc 1—e 3	0—0
11. Sb 1—d 2	f 7—f 5
12. e 5—f 6	Se 4—f 6
13. Sf 3—g 5	Le 6—f 7
14. Sg 5—f 7	Tf 8—f 7
15. Sd 2—f 3	Dd 8—d 7
16. Dd 1—d 3	Le 7—d 6
17. Le 3—g 5	
(Na 17. Sf 3—g 5 bi črni z Sc 6—e 5 in morebitno žrtvo kvalitete dobil močan napad.)	
18. Lg 5—f 6	g 7—f 6
19. Ta 1—e 1	c 7—c 6
20. Sf 3—d 4	c 6—c 5

21. Te 1—e 7	Ld 6—e 7
22. Sd 4—f 5	c 5—c 4
23. Dd 3—h 3	Le 7—f 8
24. Lb 3—d 1	Dd 7—c 7
25. Ld 1—h 5	Tf 7—d 7
26. Tf 1—e 1	Ta 8—b 8
27. Dh 3—h 4	Lf 8—g 7
28. Lh 5—e 8	Td 7—d 8
29. Sf 5—e 7	Kg 8—h 8
(Na Kg 8—f 8 sledi 30. Dh 4—h 7.)	
30. Le 8—f 7	h 7—h 6
31. Dh 4—h 5	Td 8—f 8
Grozilo je 32. Se 7—f 5 in Sf 5—h 6.)	
32. Se 7—g 6	Kh 8—h 7
33. Lf 7—e 6	f 6—f 5
34. Le 6—f 5	Tf 8—f 6
35. Sg 6—e 7	Kh 7—h 8
36. Se 7—d 5	Dc 7—d 6
37. Sd 5—f 6	Dd 6—f 6
38. Te 1—e 6	Df 6—g 5
(Podaljšan, toda brezupen odpor bi bi omogočila poteza Df 6—f 8.)	
39. Te 6—e 8	črni se uda

Partija štev. 12.

Gambitni turnir mariborskega šahovskega kluba 10. novembra 1921.

Evansgambit.

Beli: Hočevar	Crni: Kobylanski
1. e 2—e 4	e 7—e 5
2. Sg 1—f 3	Sb 8—c 6
3. Lf 1—c 4	Lt 8—c 5
4. b 2—b 4	Lc 5—b 4
5. c 2—c 3	Lb 4—a 5
6. d 2—d 4	e 5—d 4
7. 0—0	La 5—b 6
8. c 3—d 4	Sc 5—a 5
9. Lc 4—d 3	d 7—d 6
10. Lc 1—a 3	Sg 8—h 6
11. e 4—e 5	0—0
12. Dd 1—c 2	g 7—g 6
13. Tf 1—e 1	Sh 6—f 5
14. d 4—d 5	Sf 5—d 4
15. Dc 2—d 2	Sd 4—f 3
16. g 2—f 3	Dd 8—h 4
17. Sb 1—c 3	Sa 5—c 4
18. Ld 3—c 4	Dh 4—c 4
19. Sc 3—e 4	Dc 4—d 4
20. Dd 2—g 5	Lc 8—f 5
(Dd 4—e 5? 21. Se 4—f 6+.)	
21. Ta 1—d 1	Dd 4—a 4
22. Se 4—f 6	Kg 8—g 7
(Ali Kg 8—h 8 23. Dg 5—h 6 g 6 g 5 24. Sf 6—h 5 Tf 8—g 8 25. Dh—f 6+ itd.)	
23. La 3—c 1	d 6—e 5
(Na Kg 8—h 8 sledi, kakor iz prej-šnje opombe razvidno)	
24. Dg 5—h 6	Kg 7—f 6
25. Lc 1—g 5	mat.

Tržne cene

dne 10. decembra 1921.

1. Meso: Goveje meso I 22—24, II 18—20, biki, krave, telice, voli pod 145 kg 16—, sveži jezik 20—, vampi 6—, pljuča 8—, obisti 16—, gobec 8—, možgani 16—, parklji 5—, vime 8—, loj 20—30. — Telečje meso I 20—, II 18—, jetra 16—18, pljuča 16—, obisti —. — Prašičje meso I 32—, II —, pljuča 12—,

jetra 16—, obisti 20—25, glava 24—, parklji 8—, slanina sveža 52—56—60, prekajena 66—, papricirana slanina 72—, mast 94—, prekajeno meso 46—52, prekajeni parklji 8—, prekajen jezik 46—, prekajena glava 20—. Kostrunovo meso 16—20. Kozličjevo meso —. Konjsko meso I 10—, II 6—. Kaze goveje 40—45, konjske komad 500—600.

2. Klobase: Grfatna 64—, krakovske 64—, debrecinske 44—, brunšviške 34—, pariške 40—, posebne 40—, safalade in hrenovke 38—40, kranjske sveže 9—10, prekajene 9—10, meseni sir 40—, poljske salame 48—, pretisnjene 48—, mortadella 140—, salame I ogr. 240—, II 150—.

3. Perutnina: Piščanec majhen 30—40, večji 50—, kokoš 50—60, raca 60—80, gos 80, —120, golob 20—.

4. Divja čina: Zajec domač 30—50, divji 60—80, srna —.

5. Ribe: Krapi 20—25, belice 12—, ščuke 25—30, žabe (komad) —, raki (komad) 1—2.

6. Mleko itd.: Surovo maslo 76—, čajno maslo 90—, maslo —, mleko (liter) 8—, jajca (komad) 8—9, sir emendolski —, polemendolski 140—, trapistni 80—86, groyski 100—, tilsiter 100—, parmezan 300—, sirček (komad) 14—.

7. Pijača: Vino staro 28—40, vino novo 36—48, pivo 15—, žganje 80—.

8. Sadje: Jabolka I 18—, II 16—, Grozdje —, Kostanj 8—16, Hruške I 16—, II 14—, Limone (komad) 3—4.

9. Specerijsko blago: Riž 30—40, kava I 130—, II 88—, kava pražena I 140—, II 112—, sol 8—40, poper cel 80—, poper mlet 100—, paprika 100—150, testenine 28—30, zelenjava posušena —, kis navadni 4—, vinski 8—, olje namizno 64—, bučno 68—72, spirit 40—, sladkor 50—60, kvas 48—.

10. Zita: Pšenica 14—, rž 11—, ječmen 13—, oves 10—11, proso 12—, koruza 12—, ajda 12—, fižol navadni 14—, fižol črnašar 16—, orab —, leča 14—.

11. Mlevski izdelki: Pšenična moka 0 21—60, 1 20—, 2 18—, 3 17—, kaša 20—, ješprenj 20—, otrobi 8—, koruzna moka 15—, koruzni zdrob 20—22, pšenični zdrob 22—, ječmenova moka —, Ajdova moka 1 28—, 2 24—, mak 40—, milo 50—56.

12. Kruh: Bel 18—, črn 15—, ržen —, zemlja (5 dkg) komad 1—.

13. Krma: Seno 700—750, slama 380—400, detelja — (za 100 kg).

14. Kurivo: Drva trda 220—270, mehka 180—200 (za m³), premog 58—88, oglje 3—, koks 3— (za 100 kg), petrolej 20—, benzin —, karbid 12—14, sveče (komad) 2—50—5.

15. Zelenjava in podzemljice: Endivija (komad) 4—5, motovilec (kupček) 1—, zelje zgodnje (glava) 6—8, pozno 6—8, karfi-jola (komad) 20—30, kolerabca (komad) 3—, špinača (kupček) 1—, paradižniki —, buče jedilne (komad) 5—8, fižol v stroju I —, II —, peteržil šopek 1—, zelena šopek 1—, čebul 10—, česen 20—25, por (komad) 1—, korenje vrtno 1—, navadno 1—, zelenjava za kuhinjo (šopek) 1—, pesa rudeča (komad) 1—, repa zgodnja 1—, pozna 1—, koleraba podzemljica 3—, krompir zgodnji 4—, pozni 4—, kifelijar —, hren 12—, mandelni 180—, datelni 80—, lešnik 140—, orehi celi 20—28, lusečni 70—.

16. Kisline: Zelje kislo 16, repa kisla 6—.

OSKAR WILDE:

Pahljača Lady Windmerrove.

(Drama v štirih dejanjih.)

Prevel: Radivoj Rehar.

(Konec).

* Lord Windermere: Vaš voz se še ni vrnil, Mrs. Erlynne.

Mrs. Erlynne: Nič ne de. Najela si bom droško — droška je še vedno najboljša vozilo. In sedaj, moja ljuba Lady Windermere, se moram res posloviti — ah, dobro, da sem se spomnila — zdelo se vam bo morda predrzno, toda povedati vam moram vendar, da mi zelo ugaja vaša pahljača, katero sem sinoči po nesreči zamenjala. Ali bi mi je ne podarila? Lord Windermere bo to gotovo dovolil — saj je bila njegovo darilo.

Lady Windermere: O seveda, če vas veseli; toda moje ime je na njej — Margareta —

Mrs. Erlynne: O, saj midve imava enaki imeni.

Lady Windermere: Saj res, na to sem čisto pozabila. Le vzemite jo. — Kako čudno naključje, da imava enaki imeni!

Mrs. Erlynne: Res čudno naključje! — Hvala! — Spominjala me bo vedno na vas (ji stisne roko; Parker vstopi).

Parker: Lord Avgust. — Voz Mrs. Erlynne je 'dospel.

Lord Avgust: Dobro jutro, moji dragi. Dobro jutro Lady Windermere (zagleda Mrs. Erlynne) Mrs. Erlynne!

Mrs. Erlynne: Dobro jutro Lord Avgust! Kako vam gre danes, se počutite dobro?

Lord Avgust: (mrzlo) Čisto dobro, hvala, Mrs. Erlynne.

Mrs. Erlynne: Toda izgledate pa ne dobro Lord Avgust. Bil ste predlogo pokoncu — to vam ne de dobro. Moral bi v resnici bolj paziti na svoje zdravje. Adieu, Lord Windermere (gre proti vratom med tem se ozre k Lordu Avgustu. Nato se nasmehne ter obrne). Lord Avgust? Ali bi me ne spremlil do voza? Nesete mi lahko pahljačo.

Lord Windermere: Dovolite meni —!

Mrs. Erlynne: Ne; Lord Avgust. Imam posebno važno poročilo za vojvodinjo. Nočete mi nesti mojo pahljačo. Lord Avgust?

Lord Avgust: Če ravno hočete, Mrs. Erlynne —

Mrs. Erlynne: Seveda hočem. Nesel jo boste tako graciozno — vi bi nesel sploh vse graciozno. (Ko dospo do vrat se ozre še enkrat na Lady Windermere. Njune oči se srečajo. Potem se obrne ter odide z Lordom Avgustom.)

Šesti prizor.

Lady Windermere: Ti ne boš več govoril proti Mrs. Erlynne, kaj ne, Artur?

Lord Windermere: Boljša je kakor bi si človek mislil.

Lady Windermere: Boljša je kakor jaz.

Lord Windermere: (ji smehlja je gladil lase) Otrok, vidve sta dva različna sveta. Tvoj svet ne pozna greha.

Lady Windermere: O, ne reci tega, Artur. Svet je za nas vse enak; dobro in slabo, gledi in nedolžnost gredo roko v roki skozenj. Zapirati oči proti eni polovici življenja, z namenom živeti varnejše, pomeni toliko, kakor zapreti jih na poti mimo prepadov, misleč, da se z zaprtimi očmi lažje obvarujemo nesreče.

Lord Windermere: Draga, kako misliš to?

Lady Windermere: Ker sem tudi jaz, ki sem zaprla oči proti življenju, prišla na rob prepada, ki bi naju bil kmalu razdelil.

Lord Windermere: Midva misva bila nikdar ločena. Lady Windermere: Biti ne smeva nikdar. Ali, Artur, ljubi me vedno tako, kakor si me ljubil, potem ti bom vedno zaupala; potem ne bom nikoli več dvomila. Peljiva se v Selby. Na vrtu v Selbyju cveto tako lepe bele in rdeče vrtnice. (Lord Avgust vstopi v sredini).

Lord Avgust: Artur, pojasnila mi je vse! (Lady Windermere se prestraši, ko to čuje. Lord Windermere se zdrzne. Lord Avgust potegne Lorda Windermerea v ospredje. Govori hitro in tiho. Lady Windermere ju opazuje s strahom.) Delali smo jistrasno krivico.

Darlingtonovo stanovanje je prišla le rači mene. Najprej je šla v klub — da povem resnico — hotela me je rešiti negotovosti — ker so ji pa tam rekli, da sem šel k Darlingtonu, je šla tudi tja — naravno je, da se je prestrašila, ko je začela prihajati toliko ljudi ter se skrila v sosednjo sobo. Reči ti moram, da me nepopisno veseli, da je ta neprijetna zadeva tako lepo pojasnjena.

In kako brutalno smo se obnašali napram njej! To je ženska, kakršno potrebujem. Edini predpogoj, ki mi ga je stavila je, da zapustiva Anglijo. Mi je pa tudi čisto prav! Vražji klubi, vražja klima, vražji kuharji, vražje vse — vsa sem že sit.

Lady Windermere: (še vedno v strahu) Ali je Mrs. Erlynne —

Lord Avgust: Da, Lady Windermere — Mrs. Erlynne je sprejela mojo ponudbo ter postane moja žena.

Lord Windermere: V njej dobiš zelo pametno ženo!

Lady Windermere: (prime moža za roko) In tudi dobro ženo!

Zastor pade.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Letika! Specialist za pljučne bolezni **dr. Pečnik** ordinira v torek in petek od 11. do 12. in od 14. do 16. ure v Mariboru, Razlagova ulica št. 21. 1046

Uradnik, zmožen slovenskega in nemškega jezika, želi sprejeti privatno službo v popoldanskih urah (16.—19. ure). Ponudbe pod „Uradnik“ na upravnistvo. 1973

„Vedež“, staroznani lični in praktični žepni koledarček se dobi pri oglašnem zavodu J. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica št. 15. 1966

Trgovina z mešanim blagom v manjšem obsegu, se prodaja ali da v najem. Ponudbe: Aleksandrova cesta št. 45, vrata 3. 1978 3—1

Kupi se manjšo hišo eventualno posestvo. Ponudbe z navedbo cene na Franc Pipan, Sv. Lenart v Slov. gorah 62. 1980

Dva gospoda se sprejemata na hrano in stanovanje. Naslov: Vračko, Zidovska ul. 12. 1979

Šrbohvrvaščino, francosčino in italijansčino ponuduje Kovač, Koroska c. 31, I. nadst. 1981

Mobilirano zračno sobo isče soliden bančni uradnik, po možnosti s popolno oskrbo in električno razsvetljavo. Ponudbe pod „Soba“ na oglašni zavod J. Sušnik, Slovenska pl. št. 15. 1984 2-1

Hotel Halbwidl „Stara pivarna“. Danes, v nedeljo, dne 11. decembra ob pol 11. uri

dopoldanski KONCERT. Danes, v nedeljo, dne 11. decembra ob 19. uri zv.

KONCERT 1982
salonskega orkestra tukajšnje vojaške godbe.

Najboljša

Ljutomerska vina

ima v zalogi

tvrdka Lovro Petovar, Ivanjkovci katera ima 1963 5—4

lastne vinograde v Jeruzalemu.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Kuas

proizvaja vsaki dan v svežem stanju in odpravlja

Tvornica ARKO
Zagreb

Proda se gostilna z lepo hišo, stanovanje se lahko takoj zasede. Trgovska hiša z velikimi lokali. Družinska hiša in vile s takojšnjimi stanovanji in vrtovi. Posredovalnica „Rapid“, Gosposka ul. 20. 1985

Lepo stanovanje v Celju s 4 sobami, se radi preseljuje zamenja s primernim v Mariboru. Ponudbe na upravnistvo pod „Menjalec“. 1974 2—2

Pravi gobelin, izvrstno delo, z okvirjem, primerno božično darilo, se prodaja za 10.000 K. Naslov v upravi. 1965 3—3

Pozor! Dvonaštopna hiša z prilljnim poslopjem na dvorišču, z lokali za trgovino, delavnico, sposobna za vsako obrt in tudi za skladišče; stanovanje z 2 sobama in kuhinjo, se takoj odstopi z pohištvom vred, se prodaja takoj po ugodni ceni. — Naslov v upravi lista. 1961 2—2

Nogavice se pletejo nove in podpletajo stara po nizki ceni. Strojna pletarna M. Verjak, Vetrinjska ul. 17. 4882

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča 32

Mariborska tiskarna d. d. prodaja razne lesene zaboje in različni ovojni papir po jako ugodni ceni.

Divan, štedilnik in razno drugo se ceno prodaja. Naslov v upravnistvu.

Upravnika

za dnevnik se išče. Če mogoče mlajši upokojenec. Vstop takoj. Prošnje z navedbo referenc in s pričevali je nasloviti na ravnateljstvo Mariborske tiskarne, Maribor.

Nasla se je bala pletenine vrednosti 15.000K. Prijave na upravnistvo lista. 1986

Jos. Martinc

Maribor 625

Galanterijska veletrgovina

Pozor!

Priporočam vsem velece-njenim trgovcem in odje-malcem prvovrstno blago

za Božič

medenjake vseh vrst, peciva, božične sveče, bele in barvane, kakor tudi razne druge sveče po starih nizkih cenah. Zahtevajte cenike! 1612

FRAN CVILAK

Slov. Bistrica.

Galanterijo

drobnarijo, parfumerijo in razne pletarske izdelke priporočata
Baloh & Rosina
MARIBOR, Grajski trg.

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zaveso 217
Blago zapohištvo
Posteljno perje
Izvanredno nizke cene v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gosposka ulica št. 20
Pirhanova hiša.

Svobodni ogledi
Ceniki brezplačno!

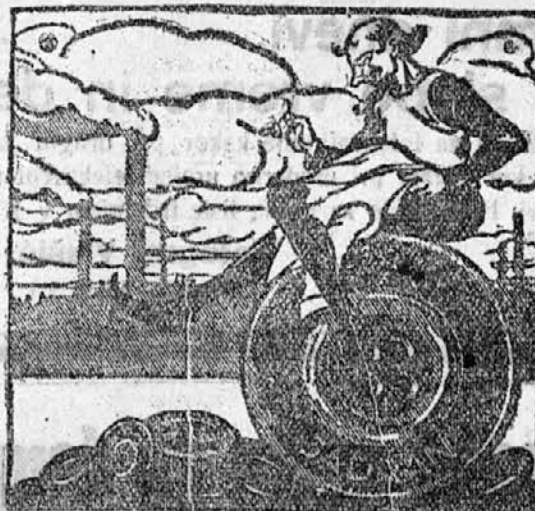
Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti in pohištvo si kupiti, lek Zelenki najpoprej v Solsko ulico poglej! Tamkaj spalnice nesešete, od najboljših kvalitete tam so klubske garniture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sobe, tam preproge in podobe in še vse, kar kdo želi, 1804 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka

tapetar in sodno zapri-seženi strokovnjak

Maribor, Solska ul. 5

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi: gumbi iz ročevine in umetnega roga, (snamka „Galslith“), ustniki za smodke, zvalčice, pipe in fibuke, gumbi iz biserovine (Perlmutter) za perilo. Držaji za palice in dežnike iz naravnega roga. Telefon šte. 5. Bančni konto: Obrtna banka, Ljubljana. Poštni ček. račun šte. 7125. 592

BETON-ŽELEZOBETON- VODNE ZGRADBE- ELEKTARNE
Jnž. Laurenčič & Co
LJUBLJANA- RIMSKEGA CESTA 2
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI- JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJNE-POSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Sirite povsod naš list!

Medić, Rakove & Zankl d. z o. z. Ljubljana

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana.

Skladišče: Novisad.

Brzjav: Meraki Ljubljana.

Telefon 64.

Gosposka ul. **Podružnica Maribor.** Solska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. 1337

„MERAKL“-lak za pode. „MERAKL“-linoleum ak za pode. „MERAKL“-emajlni lak. „MERAKL“-brunoine.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

„BALKAN“

Telefon šte. 875. 113
Spedicijska vseh vrst. Carinska agencija in carinske reklamacije. Vskladščeno vsakovrstnega blaga. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi pohištvenimi vozovi na vse strani. Spedicijske dostavne podjetje južne železnice.

delniška družba za mednarodne transporte v Ljubljani.
Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.

Največje domače spedicijsko podjetje

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TRST, WIEN.

Največje domače spedicijsko podjetje

Brzjavni naslov: Spedbalkan.
Predprodaja vozovnic za vse proge južne in državne železnice. Skladišče spojeno s trome južne železnice, Aleksandrova cesta šte. 70.

Temni dnevi, slabo vreme in dež

ne uplivajo na fotografiranje kakor pri drugih fotografijah, ker slikam pri moderno urejeni električni razsvetljavi. Fotografije za potne liste izdelujem v 1 uri.

Fotograf Vlašič,
Gosposka ulica 23.

1817 6-4

Česalni salon za dame

M. Fettich-Frankheim

Maribor, Stolna ulica šte. 2

je priporoča cenjenim damam za izviševanje vseh vlasničarskih in v to stroko spadajočih del. Lastna zaloga parfumerij in lasnih mrežic v vseh barvah in velikostih. — Manicura. — Poprava zaponk in vlasnic. 1709. 10-7

KLOBUKE in SLAMNIKE

.. vseh vrst, od priprostilih do naj-
.. finejših, nudi vedno v zalogi ..

Maribor klobučar IVAN KVAS Meljska 74.

Prevzema tudi v popravilo stare ter
jih preoblikuje po najnovejši modi.

1967 2-1

Iščem dva pomočnika

in sicer prvovrstne moči, zmožna manufakture, železnine in špecerije, kateri naj s pričevali vposljejo oferte ter navedejo reference. Vstop eden takoj, drugi s 1. jan. 1922. Tudi se z istim datumom sprejme en močen trgovski vajenec iz poštene hiše ter blagajničarka, ki mora imeti trgovski tečaj. 1977 2-1

Kelc Jakob, Maribor

Stolna ulica.

Krojaški atelje za gospode, dame in uniforme.

Točna postrežba! 1796 10-9 Solidna cena!

TRGOVINA
emajlove, steklene, porcelanaste in majolične
posode, se priporoča p. n. občinstvu.
NA DROBNO! 1797 10-9 NA DEBELO!
ALBERT VICEL, Maribor, Glavni trg 5.

Andropogon

najboljše sredstvo proti iz-
padanju las in brade razpo-
šilja Baloh in Rosina,
Maribor, steklenice 80 kron.
Poština se zaračuna po-
sebej. o o o o o 1775

Manufaktura

Pozor!

Gotove obleke, površnike, zim-
sko perilo, posteljno perje, de-
žnike itd. se dobi najceneje pri

I. TRPIN

Maribor, Glavni trg št. 17.

IZVOZ!

Delikatese in južno sadje

UVOZ!

Konfekcija za dame in gospod

Polemendolski, trapistovski, eidamski in Gorgonzola-sir, desertni sir iz dravske doline v stanjopapirju, Mortadella di Bologna, Assocolo di S. Daniele, milanske in ovrške salame, prvovrstne kranjske klobase, gnjatne klobase, prave kumare iz Znojma v orig. zabojčkih in posameznih steklenicah v vseh velikostih, novi solnati slaniki v sodih in posamezno v poštnih zavojih, marinirani slaniki, zviti slaniki, rusi, solnate sardele, južno sadje, naranče, smokve, citrone, citronat iz cedar, karobe, čokolade, kandite priporoča po najnižjih dnevnih cenah

Telefon št. 158.

Telefon št. 158.

Hmelak & Komp., Maribor, Slomškov trg 6.

Dnevna razpošiljatev potom pošte in železnice na vse strani. — Zahtevajte cenik.

Velika božična prodaja
pripravnih predmetov za darila
po nizkih cenah

VELETRGOVINA

H. J. TURAD

MARIBOR, Aleksandrova cesta 7.

Galanterija in igrače ::

— Bogata izbira. —
Velika božična razstava
v I. nadstropju.

Jos. Martinz

Gosposka ulica 18.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, salonske in klub-garniture, igralne, servirne in kadilne mizice, pisalne mize, fotelji in stoli, kakor tudi vse vrste lesenega tapetarskega in medenine pohištva.

Velika izbira!

Zaloga pohištva Karel Preis

Maribor, Gosposka ulica 20.

Prost ogled.

Svoboden nakup.

Modno, manufakturno

laneno, svilen in volneno blago,
kakor tudi perilo in zgotovljene
obleke za gospode, dame in otroke,
kupite najceneje pri trvdki

J. N. Šoštaric

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

KJE

kupim najcenejša
in najpripravnejša

božična in
novoletna
darila?

Glasba

Največja zaloga glasb. in-
strumentov in muzikallj.
Priljubljene izdaje: „Sang und
Klang“, „Echo der Musik“, „La-
chende Musik“, „Musikalische E-
delsteine“, „Perlen der Musik“ itd.

Jos. Höfer

Maribor, Solška ulica 2.

Umetelni predmeti

svetilke in slike, bronaste figure, lesene
kasete, lustri, kristalni kozarci, umetni
porcelan, lesene skatljice, rezbarije v les
in marmornate lutke.

Velika izbira!

Zmerne cene!

Zaloga pohištva Karel Preis

Maribor, Gosposka ulica 20.

Železnina in špecerija

na debelo — na drobno

IVAN KORAŽIJA

Maribor

Aleksandrova cesta 23.

Božična in novoletna voščila

Posetke, božična in
novoletna voščila:

za trgovce in obrtnike

v najlepši izvedbi in po

nizkih cenah se dobe pri

Mariborski tiskarni d. d.

MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

Preproge in posteljnina

kot vzdolžne in sobne preproge, prevleke za
divane, posteljni predložki, prevleke za ste-
no, volnina (plis), blago za pohištvo, gradl za
žimnice, posteljne garniture, zavese, pregr-
njala za mize in post., vzglavnike in pernice

Velika izbira! Nizke cene!

Zaloga pohištva Karel Preis

Maribor, Gosposka ulica 20.

Prost ogled. Svoboden nakup.

Steklenina in porcelan

Fr. Bernharda sin
lastnik

Gustav Bernhard

Maribor, Aleksandrova c. 17.

Kava, čaj

in kakao

P. ERZIN

Maribor, Gosposka ul. 28.